

Милосердя
врятує
світ

ДОБРА СПРАВА

АДАР 5783

№ 197

ЛЮТИЙ 2023

American Jewish
Joint Distribution
Committee

ГАЗЕТА БФ "ХЕСЕД ШААРЕЙ ЦІОН"

ОДЕСА

Видається за підтримки "Джойнт" JDC

International Fellowship
of Christians and Jews

П У Р И М

Дорогі друзі!

Вітаємо клієнтів, волонтерів та співробітників БФ "Хесед Шаарей Ціон" з нашим прекрасним святом Пурим – святом радості і свободи в пам'ять про позбавлення євреїв від великої біди.

Голова Правління
МИХАЙЛО БЛЮМБЕРГ

Генеральний директор
АНАТОЛІЙ КЕСЕЛЬМАН

6 березня (13 адара) 2023 р. — піст Естер — день жалоби та посту перед святом Пурим. Під час посту можна не тільки їсти, але і пити. Піст встановлюється в пам'ять про події Пурима, коли з ініціативи Естер євреї Персії постилися і молилися про порятунок від винищення. Тоді євреї постили три дні. Однак для наступних поколінь встановився одноденний піст, адже тільки особливо сильні духом люди можуть довше обходитися без води. Не голодувати дозволено вагітним, годуючим матерям і хворим, а також тим, хто виконує важку роботу.

7 березня (14 Адара) — Пурим — свято в пам'ять про чудове спасіння євреїв в Перському царстві більше 2400 років тому, під час правління царя Ахашверша (Артаксеркса), який тоді правив всією величезною Перською імперією. Гаман — впливовий сановник царя, який вирішив знищити всіх євреїв, кинув жереб (пур), щоб дізнатися найбільш підходящий для цього час. Але пізніше він і сам став жертвою власних підступів. За словом «пур» свято називається Пурим, а всі події, пов'язані з ним, докладно описані в Мегілат Естер (книга Естер).

З тих пір два дні після цієї дати стали днями веселого святкування і застілля. В єврейських спільнотах влаштовують театралізовані вистави, карнавальні ходи, печуть невеликі трикутні пиріжки з варенням, їх називають гоменташі (вуха Гамана). Хоча ставлення до

вина в єврейській традиції стримане, саме про цей день в Талмуді сказано: на Пурим необхідно пити, щоб не відрізати «прокляття Гамана» від «благословень Мордехая». Напередодні свята у всіх синагогах читається «Сувій Естер» і при кожній згадці зловісного імені Гамана стукотять тріскачками. За

давньою традицією, в одні і ті ж свята прийнято відправляти один одному частування. У містах, що під час подій, описаних в «Сувої Естер», були оточені фортечною стіною, наприклад, тодішня столиця Персії, місто Шушан, Пурим святкується **8 березня (15 Адара і називають його Шушан Пурим).**

На відміну від свята Хануки, що вшановує порятунок народу Ізраїлю від духовного знищення, свято Пурим символізує боротьбу за фізичне виживання єврейського народу.

Тому святкування Пурима включає в себе моменти не тільки духовні, а й чисто матеріальні, як би покликані заявити всім про біле світло: ось, живемо, їмо, п'ємо і веселимося! А «мішлоах манот» (обмін стравами з друзями і родичами) і «подарунки бідним» доводять, що невід'ємною частиною нашого життя є турбота про ближніх, їхнє благополуччя, добробут, достаток. Загальні веселощі Пурима також є своєрідною демонстрацією життєвої сили єврейського народу, і ця демонстрація проходить перед спадкоємцями Гамана, всіма тими, хто сьогодні хотів би продовжити його невдалу чорну справу.

8 Б Е Р Е З Н Я —

МІЖНАРОДНИЙ ЖІНОЧИЙ ДЕНЬ

27 серпня 1910 року на другій міжнародній соціалістичній жіночій конференції, що відбулася в Копенгагені, Клара Цеткін запропонувала запровадити Міжнародний жіночий день.

З 1966 року в Радянському Союзі Міжнародний жіночий день став не тільки улюбленим святом, а й вихідним днем.

Поступово ця дата повністю втратила своє політичне забарвлення і прихильність до боротьби жінок всього світу проти дискримінації, ставши справжнім весняним радісним святом для всіх жінок.

З 1975 року, у зв'язку з Міжнародним роком жінок, ООН почала

проводити Міжнародний жіночий день 8 березня.

У Благодійній Фундації «Хесед Шаарей Ціон» жінки займають дуже значне місце. Клієнти, соціальні працівники, волонтери і співробітники Хеседу в цілому складають досить значну кількість — майже 5 тисяч.

У зв'язку з прийдешнім Міжнародним жіночим днем адміністрація Хеседу від усієї душі вітає клієнтів, волонтерів і співробітників Хеседу з цим прекрасним весняним святом, бажає мирного неба, здоров'я, довголіття, благополуччя, гарного настрою.

Діна Попель
"Волонтерський
шаббатон
у Трусковці" 2 стор.

Владислав Кітик
"Немає нічого
солодшого для
людини..." 3 стор.

Поради
господарці 4 стор.

Діє
"Гаряча
лінія" 4 стор.

Марк
Штейнберг
"Єврейський
щит СРСР" 5 стор.

Світлана Полініна
"Доля і творчість
Осипа
Мандельштам" 6 стор.

Одеса
у старих
фотографіях 7 стор.

Ірина
Мармер
"Віктор
Шкловський" 8 стор.

Віра
Шаховцева
Люди
"Золотого віку" 9 стор.

Міхайло
Гаузнер
"Неординарні
особистості" 10 стор.

Країна
Поетія 11 стор.

Посмішка 12 стор.

Служба "Мокед-Лакашіш" — 737-40-21; Служба "Харчування" — 737-40-11;
Програма "Медицина" — 737-40-27; Культурний центр — 737-40-13;
Служба волонтерів — 737-40-24; Волонтерська вітальня — 737-40-32;
Денний центр — 737-40-30; Редакція газети "Добра справа" — 737-40-12

Новини світу, України, Одеси

20 лютого президент США Джо Байден прибув із неоголошеним візитом до Києва. Він зустрівся з президентом Зеленським, відвідав разом із ним під звуки сирен Михайлівську площу та провів спільну прес-конференцію. Про його приїзд США наперед офіційно попередили РФ.

Колишній прем'єр-міністр Великої Британії Борис Джонсон знову приїхав до Бучі.

До Києва для переговорів із президентом Зеленським прибули прем'єр-міністр Італії Джорджія Мелоні та прем'єр-міністр Іспанії Педро Санчес.

Президент України Володимир Зеленський зустрівся в Лондоні з Прем'єр-міністром Сполученого Королівства Ріші Сунаком і королем Чарльзом III, у Парижі – з президентом Франції Еммануїлом Макроном та канцлером Німеччини Олафом Шольцем. У Брюсселі В.Зеленський взяв участь у саміті держав Євросоюзу і виступив у Європарламенті.

Рада ЄС затвердила продовження санкцій щодо Росії до 24 лютого 2024 р.

Міжнародна слідча група з розслідування обставин катастрофи малайзійського лайнера МН17 у небі над Донбасом у липні 2014 р., яке забрало життя 298 осіб, повідомила про зупинення своєї діяльності – «розслідування себе вичерпало, і зібраних доказів недостатньо для залучення до суду нових підозрюваних».

Новим президентом Чехії обрано экс-голову військового комітету НАТО Петра Павла.

Кількість жертв землетрусу в Туреччині та Сирії перевищила 45 тисяч.

Міжнародні спостерігачі виявили в Ірані запаси урану, збагаченого до рівня 84% – це лише на 6% нижче за рівень, який необхідний для виготовлення ядерної боєголовки.

У США відбувся перший політ бойового літака, який пілотував штучний інтелект.

За 2022 рік на Одещині народилось понад 15 тисяч дітей.

Закладам освіти Одеської області передали понад 6 тис. ноутбуків.

Частина вулиці неподалік російського посольства в Лондоні перейменовується на Kyiv Road (Київська дорога).

ВОЛОНТЕРСЬКИЙ ШАББАТОН У ТРУСКАВЦІ

Такого ще не було! З 16 по 19 лютого 2023 року в Трускавці відбувся наймасштабніший Шаббатон, організований Volunteer Community, в якому брало участь 470 волонтерів з 29 міст, координатори та спікери. Усього 557 осіб.

Нашу команду, крім координаторів, цього разу представляли молоді волонтери. Вони вперше брали участь у семінарі, а від семінару такого масштабу в досвідчених волонтерів голова пішла б кругом. Щодня 4 сесії, одночасно 11 спікерів проводили заняття. Це – психологічне розвантаження, різні тренінги, етика волонтерської діяльності та принципи спілкування, робота в команді, психологічна допомога при стресах та травмах, права людини та інші теми. Окрім цього, багато майстер-класів. Наші волонтери запропонували три майстер-класи: «Сувенір з Одеси» – розпис черепашок – провів Анатолій Ігнат'єв; «Танець із чемпіонами» – блискуча танцювальна пара Олександр та Наталія Бевзюк; «Сувеніри із фетру» – Оксана Марченко. Звичайно, дуже хотілося бути присутнім на всіх майстер-класах. Але наші майстри були одночасно в різних місцях. Тому, щоб наші волонтери відчували підтримку, ми

розділилися на групи та з кожним волонтером були помічники. Все було чудово! Прикладне мистецтво, і танцювальний урок пройшли "на ура".

У розкладі семінару було враховано все. Перерва на каву, сніданки, обіди, вечеря. СПА-басейн, вільний час. Але, як

цікаво – під час перерви ніхто не сидів мовчки, продовжували обговорення різних питань, ділилися враженнями. Нашим волонтерам дуже сподобалися лекції Оксани Галькевич, Асафа Каниеля, Дарії Єфименко, психологів, Бориса Бухмана.

Дуже незвичайно було те, що з нами були діти. У нашій групі їх було 4. Для них теж спеціально були організовані заходи. Адже наші діти – це майбутні волонтери!

Настала п'ятниця. Шаббат. Вечір у вишиванках. Як це було чудово! Ошатні, всі різних кольорів! За традицією – запалювання свічок, молитва. Як щиро ми молилися, і у всіх одне прохання – Миру та здоров'я близьким.

А потім – святкова вечеря та концерт. Як блискуче наші волонтери брали участь у програмі «Вечір волонтерських талантів». Відкрив концерт наш волонтер Євген Філіпенко. Він прочитав вірш Л.Українки «До тебе, Україно...».

Майстерно виступали всі, але ми, звичайно, переживали і вболівали за наших. Олександр та Наталія Бевзюк під чудову українську пісню «Черемшина» танцювали танго. З надхненням Ганна Слободяник виконала

народну українську пісню «Ой, заграли музики-музиченьки».

Приймали всіх дуже добре. Виступи супроводжувались гучними оплесками. Концерт вийшов блискучий.

Авдала. Проводжаємо суботу. Як це чудово! Читаємо разом Сидур. Вино, фрукти! Свято вийшло дуже красиве, справжнє.

Після цього у нас розпочався ще один захід під назвою «Ярмарок проектів». Ми представляли проект «Крок вперед» для людей з особливими потребами. Показували їхні вироби, розповідали про кожного. Було дуже цікаво. Проекти різні, кожен центр репрезентував свої. Обмінювалися досвідом, дивилися, хто що робить. Все сподобалося.

А далі – нагородження. Наш центр отримав грамоту. Заключний концерт, і закриття семінару. Одесити Олександр та Наталія Бевзюк виконали танго «Кумпарсита». Їх проводжали гучними оплесками. А згодом дискотека.

У неділю обмін враженнями та від'їзд. Семінар був дуже корисним для нашої команди. Роз'їжджалися дуже задоволені новими друзями, досвідом та заряджені новими ідеями.

Діна Попель

З Е М Л Я — Б Л А К И Т Н А Т О Ч К А

Всі, кого ви любите, всі, кого ви знаєте, все, про кого ви коли-небудь чули, всі люди, що коли-небудь існували, прожили свої життя на ній.

Безліч наших насолод і страждань, тисячі самовпевнених релігій, ідеологій та економічних доктрин, кожен мисливець і збирач, кожен герой і блягуз, кожен творець і руйнівник цивілізацій, кожен король і селянин, кожна закохана пара, кожна мати і кожен батько, кожен винахідник і мандрівник, кожен викладач етики, кожен брехливий політик, кожна "суперзірка", кожен "найбільший лідер", кожен святий і

грішник в історії нашого виду жили тут – на сміточці, підвішеній у сонячному промені.

Земля – дуже маленька сцена на безкрайній космічній арені.

Подумайте про річки крові, проліті всіма цими генералами та імператорами, щоб у променях слави та тріумфу вони могли стати короткочасними господарями частини піщинки.

Подумайте про нескінченні жорстокості, що здійснюються мешканцями одного куточка цієї точки над ледве відмінними мешканцями іншого куточка. Проте, наскільки часті між ними

розбіжності, у тому, як прагнуть вони вбивати одне одного, у тому, наскільки гаряча їхня ненависть.

Наше позерство, наша уявна значимість, ілюзія про наш привілейований статус у всесвіті – всі вони пасують перед цією точкою блідого світла.

Наша планета – лише самотня порошинка у навколишній космічній темряві. У цій грандіозній порожнечі немає ні натяку на те, що хтось прийде нам на допомогу, щоб урятувати нас від нас самих.

Земля – поки що єдиний відомий світ, здатний підтримувати життя. Нам більше нікуди піти –

принаймні найближчим часом. Побувати – так. Оселитися – ще немає.

Подобається вам це чи ні – Земля зараз наш будинок. Напевно, немає кращої демонстрації дурного людського зазнання, ніж ця відсторонена картина нашого крихітного світу. Вона підкреслює нашу відповідальність, наш обов'язок бути добрішим один до одного, зберігати і плекати блідо-блакитну крапку - наш єдиний будинок".

Карл Саган,
астроном, популяризатор науки

ЦЕНТР ПСИХОЛОГІЧНОЇ ПІДТРИМКИ

" О Р Ш А Л О М "

Ми живемо в дуже непростий час. 2022 рік був наповнений подіями, які нікого не залишили байдужим.

Усім нам довелося на собі випробувати жахи війни.

Хтось не зміг впоратися з емоціями, що нахлинули. А в когось увімкнулися захисні механізми психіки і... вони заборонили собі відчувати, жити

емоціями, а значить ЖИТИ, жити повноцінно і яскраво, хоч би як пафосно це звучало.

Уже доведено, що дружні посиденьки не завжди допомагають розібратися у своїх почуттях та емоціях, не завжди поруч є надійне плече, на якому можна поплакати.

Ви вважаєте себе сильним/сильною. Але сильним теж потрібна часом підтримка. Будьте

дбайливі до себе. Слухайте себе і відчувайте себе.

У Вас є чудова можливість звернутися по психологічну допомогу у розв'язанні проблем до фахівця: стосунки з дітьми та батьками, партнерами та соціумом, травмувальні події у вашому житті. Тривоги і страхи, і навіть різка зміна харчових звичок на тлі стресу.

Для членів єврейської громади Одеси Центр психологічної підтримки "Ор

Шалом" таку допомогу надає безкоштовно. Але цінність такої допомоги дуже висока.

Проект за підтримки JDC www.jdc.org.

Адреса Центру "Ор Шалом": Одеса, вул. Ніжинська, 77/79, аудиторія 317 А.

Записатися на консультацію та психодіагностику можна за телефоном:

+38 067 175 10 08.

Діана Боровик

НЄМАЄ НІЧОГО СОЛОДШОГО ДЛЯ ЛЮДИНИ, АНІЖ ЩАСТЯ

Цьому формулюванню майже три століття. У ньому втілені споконвічні надії людей на світле завтра. Автор висловлювання – великий український мислитель і життєлюб Григорій Сковорода.

У знак поваги до мудрості цієї людини творчі колективи міста Чорноморська зробили сценічну постановку, присвячену трисотріччю від дня його народження під назвою «Світ ловив мене, але не спіймав». Ці слова є автоепітафією, яку за заповітом філософа залишили на його надгробному камені.

З відеозаписом, що зафіксував виступ аматорів, познайомила керівник Культурного центру Благодійної Фундації «Хесед Шаарей Ціон» Ганна Розен. І запросила їх виступити на одній із недільних програм. Оскільки вона запланувала доповнити виступ театралів концертними номерами одеситів, зустріч отримала назву «Ми та наші друзі».

Приймаючи гостей, вона вважала за необхідне нагадати, що Культурний центр має тісні контакти з творчими особистостями Чорноморська.

Вже 10 років триває співпраця з родиною Ксенії Стеценко, Георгія Фундукяна та їхнього сина Яромира Фундукяна. Не менш він тривалий зі Світланою Полініною, у якої нещодавно в режимі онлайн пройшов виступ, присвячений долі та творчості Осипа Мандельштама.

Але повернемося до вистави про Сковороду! Її учасників представила режисер «Віват-театру» Олена Гарячих, яка

приїхала з виконавцями. Була реалізована ідея передати вустами акторів дух філософа та самобутність його вчення. Так, це він інтерпретував головну мету філософії як «справу мудрості, яка полягає в тому, щоб зрозуміти, що таке щастя...». Це він оспівував поєднання з природою, перебуваючи «на землі ногами, а серцем — на небі».

В очах обивателів він уславився диваком, у розумінні світової громадськості – мислителем, віднесенням сьогодні рішенням ЮНЕСКО до видатних філософів світу. Григорій Сковорода ставив самопізнання вище за інші науки, виділяючи його як головне завдання еволюції і сенс життя. Він казав, як важливо для цього знайти своє покликання. Він був великим мандрівником, гордим і незалежним у судженнях, для якого дорога була святою.

Він також відомий як оригінальний педагог, який поєднував викладання моральних основ із залученням музики. Він же – поет, народжений любов'ю до життя, і богослов на порозі завершення епохи козацького бароко, коли став родоначальником релігійної філософії. Він також основоположник такого жанру, як

українська байка. Її мораль автор називав силою! Найголовнішою відмінною заслугою Сковороди є те, що, сповідуючи принципи особистої духовної свободи, він як істинний аристократ духу жив за принципами, які сам і проголошував.

Г. Сковорода

Ці акцентні моменти біографії філософа Олена Гарячих включила до свого сценарію. Відчувалося, що її добрий інтерес до його надзвичайної долі передається глядачам.

Разом із дорослими у виставі про Сковороду яскраво розкрилися і вихованці дитячого колективу «Емоушен» («Емоції»), яким керує Сусанна Ізраєляна.

А потім, як тільки оплески вщухли, на сцену вийшли чарівні діти – юні скрипалі «Мистецької школи № 5» (Одеса). Вони склали ансамбль «Файєр-флайс» («Світлячки»). Зал схвально відреагував на вихід маленьких артистів, одягнених по-концертному зі стилізацією під українські національні костюми.

Педагоги Оксана Прокопенко та Ксенія Гончаренко вклали душу в дітей. Як наслідок і народився цей концертний номер, який по суті став колажем з українських і єврейських

мелодій. Малюкам допомагала концертмейстер Євгенія Воюцька, ритмічний малюнок підтримувала ударними інструментами Дар'я Бистрицька.

Було приємно почути також педагогів-наставників як виконавців інструментальної версії шлягера «My Way», який прославив зірку музичного світу Френка Сінатру. Пожвавила атмосферу зіграна ними популярна мелодія «Тіко-Тіко» в обробці відомого скрипаля Девіда Гаррета.

Концерт тривав!..

Вперше в залі культурного центру виступив молодий соліст Одеської філармонії Сергій Чабан. Глядачі вже відзначили артистизм його перших кроків на сцені. У його виконанні прозвучала пісня Петра «Сонце низенько...» з опери М. Лисенка «Наталка-Полтавка». Він також заспівав арію Су-Чонга з оперети Франца Легара «Країна посмішок» і неаполітанську пісню «Не плач» (слова Ліберто Бовіа, музика Едуарда Куртіса).

Це були друзі Хеседи, які показали свої таланти на його престижній сцені.

Ганна Розен представила своїх колег – творчу пару Інну Вайнблат-Шафір і Семена Вайнבלата, яких по праву назвала творчою елітою. Вони емоційно, з почуттям, виконали три пісні зі своєї програми «Легко на серці від веселої пісні».

Концерт завершився, але з кожним залишилася музика: його музика, що дарує йому щастя.

Владислав КІТИК

ДО МІЖНАРОДНОГО ДНЯ РІДНОЇ МОВИ

21 лютого відзначався Міжнародний день рідної мови. Благодійна Фундація «Хесед Шаарей Ціон» відгукнулася на цю подію програмою «З любов'ю до їдишу» циклу «Університет без кордонів».

Подія відбулася онлайн та носила міжміський характер. Підключилося більш ніж 120 осіб. Вів програму автор цих рядків.

Мова йшла про наступне: даний день запроваджено з метою привернути увагу до збереження мов, яким загрожує зникнення. Таких у світі приблизно половина з шести тисяч існуючих. Зі зникнення мови зникає і пов'язана з нею культура.

Мова їдиш, що, власне, означає єврейську, формувалася на основі південно-західних німецьких діалектів (Швабія, Баден-Вюртемберг, Швейцарія, Ельзас, серединні прирейнські області) у X – XIV ст. з великими запозиченнями (до 15 – 20% лексики) з іврити та арамейського, а пізніше – із слов'янських мов (до 15% слів), але останнє стало характерним лише для східного їдишу. Західний же їдиш, який колись охоплював Німеччину, Нідерланди, Чехію, західну Угорщину, сьогодні мертвий.

А ось східний, котрий остаточно сформувався після переселення євреїв до слов'янських країн, Румунії, Молдови та східної Угорщини, живий і сьогодні. Різні джерела називають різну кількість тих, хто на ньому говорить: від 600 тис. до 3 млн.

Сучасний їдиш ділиться на три діалекти: північно-східний або литовсько-білоруський (Прибалтика, Білорусія, Підляське воєводство Польщі, Смоленська та Брянська області, схід України); південно-східний, він же українсько-румунський: Правобережна Україна (за винятком Галичини та Закарпаття), Молдова, схід Румунії, південна частина Брестської області та Люблінське воєводство Польщі); центральний, або польський (центральна та

західна Польща, Трансільванія, Галичина та Закарпаття, схід Словаччини та Угорщини).

Літературний їдиш, тобто загальнонаціональна, наддіалектна форма мови, сформувався на основі литовсько-білоруського діалекту.

На жаль, на сьогоднішній день серед нащадків носіїв їдишу на теренах Російської імперії та Радянського Союзу їдиш майже не зберігся. А це була мова абсолютної більшості євреїв. Дуже шкода, бо за цією мовою стоїть величезна культура – література, фольклор, музика. Це тисячолітній пласт єврейської історії.

Придивимось тепер детальніше до їдишу, мови основної етнічної одиниці євреїв нашого краю та Східної Європи – ашкеназів.

Ашкенази – це окрема єврейська етнічна спільнота, що сформувалася в Німеччині, і їхні нащадки, тобто умовно можна сказати, що це німецькі євреї, навіть якщо вони ніколи не були в Німеччині.

Назва Німеччини як Ашкеназ виникла у середньовічній рабинській літературі, автори якої сприймали цю країну як місце розселення нащадків Аскеназа, онука Яфета та правнука Ноя. 90% євреїв світу перед Другою світовою війною були ашкеназами. Наприкінці XX ст. – 80%, але в Ізраїлі – лише половина населення.

При перепису 1989 р. з 1,4 млн. радянських євреїв 210 тис. назвали їдиш рідною мовою.

В Одесі з 1875 р. існувала бібліотека євреїв-прикажчиків, заснована Самсоном Бернфельдом, яка з 1893 до націоналізації в 1920 р. носила його ім'я. У ній було багато

єврейської літератури, яку згодом румини знищили або вивезли в період окупації. Нині це Обласна наукова бібліотека ім. Грушевського.

В Одесі до революції та до 40-х років XX ст. були десятки єврейських видань, з них у тутешніх бібліотеках збереглися видання 38 найменувань загальним обсягом – 20 000 сторінок чотирма мовами.

У нашому місті єврейські театральні трупи протягом багатьох років грали різні п'єси, у тому числі було багато єврейських оперет. До 1938 р. у будівлі по Грецькій, 46 діяв Єврейський театр (це будівля, де з 50-х років працювала одеська оперета).

У Розбудову було організовано курси їдишу, очолювані викладачем Олександром Ройзінім. На жаль, вони проіснували недовго.

З пожвавленням єврейського культурного життя, з 1993 по 1998 роки вийшло десять номерів літературного журналу на їдиші «Маме лошн» за редакцією Дмитра Тищенко та Семена Вайнבלата.

У 2018 р. голова єврейського спортивного товариства «Маккабі» Олександр Бромфман зібрав групу охочих вивчати їдиш. Вона налічувала до 10 осіб. І діяла при об'єднанні центрів «Мігдаль». Проіснувала недовго: виникли проблеми, у тому числі ковід, а тепер війна.

Неодноразово приїжджав до Одеси доктор Юшковський, проводячи семінари «Перлини культури їдиш».

Але абсолютно визначною подією був випуск 2013 року у Києві їдиш-російського та 2016 року їдиш-українського словників (кожен по 30 000 слів) одесита Дмитра Тищенко. Тираж становив по 300 примірників.

Видавалася об'єднана газета «Ор самеах», продовжують друкуватися «Шомрей шабос», газета «Добра справа» Благодійної Фундації «Хесед Шаарей Ціон».

Общинний центр «Мігдаль» багато років випускає журнал «Мігдаль-таймс». У 2021 р. один із номерів цього журналу був повністю присвячений їдишу.

Нещодавно головний редактор газети «Добра справа» Семен Вайнблат на основі підрядкового перекладу з їдишу видав в газеті російською мовою декілька віршів поета Берла Шафіра, сота річниця зі дня смерті якого минула торік.

У Єврейській Благодійній Фундації «Хесед Шаарей Ціон» багато років функціонує клуб спілкування на їдиші. В ньому збиралося до 15 осіб раз на тиждень на дві години. Члени клубу розмовляли на їдиші, читали тексти; знавець багатьох пісень на їдиші Дора Рацен блискуче їх співала. З минулого літа клуб діяв онлайн у складі приблизно 10 осіб. Тепер збирається п'ять.

Зараз автор цих рядків веде в клубі заняття за самовчителем Семена Сандлера. Розбираються і інші матеріали.

Хотілося б, щоби тисячолітній період історії євреїв не викреслювався. Переді мною стоїть питання: а для кого та чого писали класики? Щоб книжки припадали пилом на полицях?

В Одесі, як і в інших містах України, ще є носії мови їдиш. Вони збираються по вівторках з 11.00 до 12.30 за адресою: вул. Ніжинська, 77/79, 2-й поверх, каб. 214.

Всіх, хто бажає розмовляти мовою наших предків, ласкаво просимо до клубу «Спілкування на їдиш».

Аркадій Грін

УВАГА! Діє «Гаряча лінія» ТЕЛЕФОНИ “ГАРЯЧОЇ ЛІНІЇ”

Шановні клієнти Благодійної Фундації «Хесед Шаарей Ціон»!

У такий непростий час ми розширили роботу «Гарячої лінії» (Call Center), яка працює з 3 квітня 2020 р. Вона створена для тих, хто самотній.

Якщо ви зіткнулися з проблемами, які виникли під час карантину, і поряд немає нікого, хто міг би вам допомогти, звертайтеся до співробітників та волонтерів Хеседи, які обслуговують «Гарячу лінію».

Вони намагатимуться надати вам допомогу.

Ви можете звертатися з будь-яких гострих питань за номерами телефонів, які наведені поруч, з 10.00 до 15.00 у робочі дні:

З мобільного:

0948634720
0948634710
0948634740
0948634770
0948634780
0948634810
0948634760
0948634790

З міського:

7934720
7934710
7934740
7934770
7934780
7934810
7934760
7934790

Не винятком є телефонний зв'язок з вашим куратором, але просимо поставитися з розумінням до переваженості співробітників БФ «Хесед Шаарей Ціон».

Ми завжди раді допомогти вам!
Бережіть себе!
Будьте здорові!
З повагою,

Діана Боровик

Н О В И Н И З І З Р А І Л Ю

США та Ізраїль розпочали найбільші в історії спільні військові навчання, що проводяться на суші, у повітрі та в морі. Вони є чітким сигналом Ірану та підкреслюють міцність альянсу США та Ізраїлю.

Наразі в Ізраїлі перебуває близько 14 тисяч громадян України, які не мають права на роботу. Це, крім близько 20 тисяч громадян України, які були тут ще до вторгнення і не можуть повернутися додому. Більшість із них за туристичними візами і без можливості працювати.

Бюджетний комітет уряду Ізраїлю схвалив пропозицію міністра фінансів Бецалеля Смотрича щодо економічного плану та державного бюджету.

На 2023 рік він становитиме приблизно 484 мільярди шекелів, а 2024 року — приблизно 513 мільярдів шекелів.

Ізраїль зберіг друге (після США) місце у рейтингу глобального наукового прогресу, що ґрунтується на кількості дослідників на 1000 осіб населення, патентів, наукових публікацій та інвестицій у науково-дослідну діяльність як частки від ВВП.

Після трьох з половиною років будівництва нарешті завершено зведення підземної перешкоди по всій довжині сектора Газа вздовж «зеленої межі», яке коштувало державі 3,5 млрд шекелів.

Ця гігантська «підземна перегородка» не має прецедентів у

світовій практиці. Її призначення — унеможливити риття підземних ходів, за допомогою яких ісламісти з Гази істотно розширюють свої тактичні та диверсійні можливості.

17-річна Міхаль Йофедов з Ашдода здобула титул «Міс Всесвіт у віці до 18 років».

Підписано договір про участь американської космічної агенції NASA в ізраїльському місячному проєкті «Берешит-2».

У відповідь на ракетні обстріли ЦАХАЛ атакував у секторі Гази військові об'єкти, на яких зберігалася зброя ХАМАС.

Ізраїль вперше в історії розпочав експорт нафти. Вона видобувається на родовищі Каріш у східному Середземномор'ї.

Кнесет затвердив закон про позбавлення громадянства та депортацію терористів.

Співробітники Тель-Авівського університету вперше у світі надрукували на принтері живе серце, взявши клітини від пацієнта, і фактично виростивши рідний йому орган.

Хворим, які потребують пересадки, не треба буде чекати донорські органи і приймати ліки, що пригнічують імунітет, проти відторгнення чужого органу.

П О Р А Д И Г О С П О Д А Р Ц І

Перевірка якості продуктів (початок у № 189)

Лимонна кислота або чайна ложка свіжовичавленого лимона зроблять рис білим і розсипчастим. Додайте їх в окріп і не накривайте каструлю із рисом кришкою.

Сосиски можуть бути смачними не тільки вареними. Для цього треба обмазати їх гірчицею і обсмажити на сковороді.

Фісташки відрізняються високим вмістом магнію і вітаміну В6. Ці мікроелементи сприяють швидкому засипанню, а при регулярному вживанні фісташок нормалізують психоемоційний стан людини, усувають синдром хронічної втоми і схильність до стресів.

Для того, щоб легко очистити печінку від пливки, опустіть мокрі пальці в сіль.

Ананасовий сік — відмінний засіб від кашлю. Він допомагає розчинити слиз в легенях і має протизапальні властивості.

Червонокочанна капуста містить більше 35 флавоноїдів, які діють як потужні протиракові засоби.

Вживання мигдальних горішків знижує рівень холестерину, покращує якість волосся, запобігає хворобам серця, допомагає боротися зі зморшками і зайвою вагою, стимулює роботу мозку.

У насінні гарбуза міститься речовина, яка після проникнення в кишечник паразита

позбавляє його можливості закріпитися на стінках, і він виводиться з організму.

В одному апельсині міститься добовий запас вітаміну С. Цей фрукт очищає закладений ніс. Колаген, що міститься в апельсині, зміцнює кістки, знижуючи ймовірність їх переломів і тріщин.

Щоб позбавитися плям від ягід, заплямовані місця можна замочити в гліцерині на 1 годину, а потім промити їх в злегка підсоленій воді.

Для видалення плям від чаю і кави на забруднену ділянку слід нанести суміш кухонної солі і гліцерину. Після того як плями знебарвляться, речі слід випрати так, як зазначено на їхніх етикетках.

Якщо протерти гліцерином лаковані поверхні і дзеркала, то слідів пилу там вже не побачиш.

Щоб надати ламінації або паркетній підлозі блиск, при чищенні додайте в воду трохи гліцерину.

Пара крапель гліцерину, доданого в шампунь, зволожить ваше волосся.

Якщо додати гліцерин в крем для рук, зробити з його допомогою ванночки або просто нанести на руки і обличчя, він вкриє шкіру прозорою плівкою і приверне до неї воду з повітря.

П Р И Т Ч А

Краще не знати

Якось один селянин знайшов алмаз дивовижної краси. Спалахнувши бажанням продати свою знахідку, чоловік вирішив спершу огранувати камінь і перетворити його на чарівний мерехтливий діамант. Із цією метою він подався в місто до ювеліра. Проте, оглянувши алмаз, той відмовився працювати з ним.

Тоді селянин пішов до інших ювелірів, але скрізь зазнавав поразки. Йому відповідали, що камінь страшенно дорогий, тож до нього навіть торкатися лячно — раптом пошкодиться...

Чоловік був упав у відчай і вже зібрався повертатися додому, коли помітив поблизу ринкового майдану невеличку ювелірну майстерню. Зазирнувши туди, селянин побачив старого майстра-єврея і хлопця-підмайстра.

Узявши до рук камінь, старий покрутив його, повертів і кинув своєму підмайстрові зі словами:

— Ізя, хлопчику мій, огрануй вельмишановному пану його камінчик!
— Що ви робите?! — сплотив селянин.
— Хіба ви не бачите, який він коштовний?!
— Не турбуйтеся, все буде добре! — заспокоїв його єврей. — Ви знаєте, скільки коштує цей камінь. Я знаю, скільки він коштує. Але ж Ізя цього не знає!

На свій розсуд

В одному місті працював вчитель Тори, чия родина мешкала в іншому місті. Наприкінці року він отримав зароблені гроші — сто золотих монет — і вирішив

переказати їх коханій дружині. Побачивши крамаря, який збирався йти до того міста, де перебувала його сім'я, учений попросив передати жінці гроші. Крамар висунув умову:

— Напиши дружині, що я можу дати їй стільки грошей, скільки сам забажаю.

Вчитель не мав іншого виходу і написав: «Висилаю тобі сто золотих за умови, що цей пан відрахує тобі стільки, скільки сам забажає».

Діставшись міста, крамар розшукав дружину вчителя, дав їй листа і промовив:

— Ось послання від твого чоловіка, а ось гроші. Я маю видати тобі стільки, скільки сам захочу. От я й відраховую тобі рівно одну монетку, а дев'яносто дев'ять лишаю собі.

Жінка почала благати милосердя, проте серце у крамаря було кам'яне, тому не відгукнулося на її прохання.

Тоді відчайдушна жінка повила крамаря до головного рабина, який зазнав слави великого мудреця та дотепника. Уважно вислухавши обох відвідувачів, ребе суворо зиркнув на крамаря і запитав:

— То скільки монет ти хочеш залишити собі?

— Я вже казав, — пробурмотів той. — Рівно дев'яносто дев'ять!

— Отже, — мовив ребе, підводячись, — відповідно до вашої угоди, ти мусиш віддати ці гроші жінці, а собі лишити одну монетку.

— Як так?! — скрикнув крамар. — Це несправедливо!

— Навпаки, дуже справедливо! — всміхнувся рабин. — Адже тут чорним по білому написано: «...цей пан відрахуватиме тобі стільки, скільки сам забажає». Ти скільки хочеш? Дев'яносто дев'ять! От і мусиш відрахувати їх цій жіночці!

Марк Штейнберг

“ЄВРЕЙСЬКИЙ ЦИТ СРСР”

Продовження. Початок у №177

Юлій Харитон, Яків Зельдович та інші

Скорочено

Юлій Харитон

Він перевіряв кожну деталь перед випробуваннями і, наприклад, особисто очолював розробку нейтронного запалу для першої бомби. Бомбу треба було зробити швидко, адже Сталін створив усі умови. У 1949 року, напередодні першого випробування атомної бомби, у Кремлі відбулася єдина зустріч Харитона зі Сталіним. Після доповіді Харитона Сталін спитав: чи можна з однієї бомби за такої ж кількості плутонія зробити дві? Харитон відповів, що це неможливо. Більше питань Сталін йому не ставив.

Харитон не спокушався з приводу режиму, хоча за його замкнутості почути від нього навіть репліку з цього приводу могли лише самі близькі люди. Сьогодні пропонують привласнити ім'я Харитона Всеросійському НДІ експериментальної фізики в Арзамасі-16. Інші ядерні центри отримали імена своїх керівників, які були чудовими вченими та організаторами, але все ж не зіграли в атомному проекті таку роль, як Харитон. Є рішення Державної думи, є листи самих шановних академіків обом російським президентам. А негласне думка: не можна називати найбільший науковий центр, розташований у святому для православних місці, ім'ям людини єврейського походження. А Людина ця – творець ядерного щита СРСР, тричі Герой Соціалістичної праці, помер у 1996 році.

ЯКІВ ЗЕЛЬДОВИЧ ТА ІНШІ

Теоретичними розробками в Атомграді керував фізик Яків Борисович Зельдович. Цікаво, що сам голова блискучої плеяди фізиків-теоретиків був самоукою і не мав вищої освіти – ні фізичної, ні математичної, ні якої-небудь взагалі. Але це не заважало йому швидко та коректно вирішувати найскладніші теоретичні проблеми в області фізики та математики. Інакше кажучи, був цей єврей від природи геніальний. Наведу його коротку біографію.

Народився 1914 р. в Мінську. У 1931 почав працювати в Інституті хімічної фізики АН СРСР. З 1964 – в Інституті прикладної математики АН СРСР, з 1966 – професор Московського університету. Роботи присвячені хімічній фізиці, теорії горіння, фізиці ударних хвиль і детонації, фізичній хімії, фізиці ядра та елементарних частинок, астрофізиці та космології. Я. Б. Зельдович є одним із засновників макроскопічної кінетики. Він створив фізичні основи внутрішньої балістики ракетних порохових двигунів. Теоретично вперше пояснив явище межі детонації, вирішив завдання удару з великою швидкістю по поверхні середовища та ін.

Спільно з Ю. Б. Харитоном Зельдович дав розрахунок ядерного ланцюгового процесу в урані, досліджував ефект догляду нейтронів під поріг поділу через розсіювання, розвинув теорію гомогенного реактора на теплових нейтронах та теорію резонансного поглинання нейтронів ядрами урану. Він приймав основну участь у створенні ядерної та термоядерної зброї. Створив школу релятивістської астрофізики. Академік з 1958 р. Тричі Герой Соціалістичної Праці, лауреат Ленінської та чотирьох Сталінських премій СРСР. Золота медаль І. С. Курчатова (1977). Член ряду зарубіжних академії наук. Помер 1978 року.

Юлій Борисович Харитон та Яків Борисович Зельдович, безумовно, видатні вчені та організатори, належали до наукової еліти самої високою проби: в Арзамасі-16 був зібраний колір вітчизняної фізики, найкращі теоретики та експериментатори

радянської держави. Серед них були люди з самих різних етнічних груп. Але за справедливостю виділити необхідно євреїв, які зіграли визначну роль у тому, що бомба була виготовлена в такий короткий термін. Здається, потрібно в цьому нарисі розповісти про них, хоча б дуже лаконічно. Назову основних:

- Алишуллер Лев Володимирович, доктор фізичних наук, в 1947 - 1969 рр. завідувач лабораторією у номерному НДІ Арзамас-16. Розробляв теорію та практику особливостей детонації потужних хімічних вибухових речовин. Тричі лауреат Сталінських премій, лауреат Ленінської премії.

- Гандельман Григорій Михайлович, доктор фізичних наук, в Арзамасі-16 працював з 1948 по 1970 рр. Лауреат Сталінської та Державної премій.

- Кормер Самуїл Борисович, фізик - членкор Академії наук СРСР, в Арзамасі з 1949 по 1980 рр. Лауреат Сталінських премій у 1949 та 1953 рр., Ленінської та Державної премій.

- Турбінер Віктор Олександрович, інженер - конструктор, в Арзамасі-16 з 1946 по 1955 рр. Першу ядерну бомбу від початку і до кінця зібрав і привів у боєздатність саме він.

- Цукерман Веніамін Аронович, доктор фізико - математичних наук. В Арзамасі-16 з 1946 по 1993 роки. Брав участь у створенні всіх типів ядерної та термоядерної зброї та помер на роботі. У 1962 році став Героєм Соціалістичної праці. Лауреат Сталінської премії 1946 та 1949 рр., Ленінської премії 1960 р. та Державної премії 1955 і 1978 років.

- Ямпільський Павло Абрамович, доктор фізичних наук. В Арзамасі - 16 працював з 1948 по 1981 роки. Учасник створення всіх видів ядерної та термоядерної зброї. Лауреат Сталінської премії 1949 і 1953 рр.

Великий внесок у справу створення бомби вніс Давид Альбертович Франк-Каменецький – радянський фізик-теоретик, доктор фізико-математичних наук. Народився 1910 року у Вільно. Закінчив Томський політехнічний інститут. З 1948 по 1956 р. працював у КБ-11 (Арзамас-16), де брав участь у розробках ядерної зброї. Тричі лауреат Державної премії СРСР.

Я б хотів спеціально підкреслити у цьому нарисі, що, крім євреїв, над бомбою працювало чимало талановитих вчених та конструкторів інших національностей: Віктор Гаврилов, Микола Дмитрієв, Юрій Зісін, Юрій Трутнев, Костянтин Щолкін та інші. Це – не кажучи вже про великого Сахарова. Але вся справа в тому, що про цих людей більше – менше відомо, а про євреїв – глухо. Тому я пишу про них, про євреїв. Не нарікайте!

Отже, немає сумнівів, радянська атомна бомба, конструкторська модель якої була виготовлена руками Віктора Турбінера і затверджена аж самим Сталіним, народилася саме в Арзамасі-16. За межами цього закритого міста, але теж в обстановці найсуворішої секретності, розробки велися в ряді інститутів та лабораторій.

Необхідно виділити серед їх співробітників хоча б самих видатних. І в першу чергу найбільш видатного фізика сучасності Льва Давидовича Ландау. Ось його коротка біографія:

Народився 1908 року в Баку в сім'ї інженера-нафтовика. У чотирнадцять років вступив до Бакинського університету, де навчався одночасно на двох факультетах: фізико-математичному та хімічному. Після закінчення Ленінградського університету

(1927 р.) – аспірант Ленінградського фізико-технічного інституту. У 1927 р. був відраджений до Данії до Нільса Бора, до Англії та Швейцарії. З 1937 р. в Інституті фізичних проблем АН СРСР вважається легендарною фігурою в історії вітчизняної та світової науки. Квантова механіка, магнетизм, фізика космічних променів, гідродинаміка, квантова теорія поля, фізика атомного ядра та елементарних частинок, фізика плазми – ось далеко не повний перелік областей його діяльності. Про Ландау говорили, що у «величезній будівлі фізики ХХ століття йому не було замкнених дверей»...

Академік АН СРСР Лауреат Нобелівської, Ленінської та трьох Сталінських премій, Герой Соціалістичної Праці. Член академії наук Данії, Нідерландів, Американської академії наук та мистецтв, Французького фізичного суспільства, Лондонського фізичного товариства. Помер 1968 року.

Показово, що цей геніальний фізик, чий роботи систематично залучалися для створення атомної та термоядерної зброї, жодного разу не був на тих об'єктах, де ця зброя виготовлялася. Довіряли, мабуть, йому не до кінця, хоча таку поведінку інакше, ніж ідіотизмом не назвеш.

Назову також ще низку вчених - євреїв, які працювали над проблемами створення бомби. Олександр Компанець та Аркадій Мігдал займалися цими проблемами в Інституті фізичної хімії. Опрацювання найважливіших параметрів ядерного вибуху від Семена Біленького, математичні обчислення – група академіка Ізраїля Гельфанда.

Окремо хотів би зупинитися на долі видатного математика Маттеса Агреста, який в Арзамасі-16 очолював математичну секцію дослідників. Він народився 1915 року в Білорусі. Після закінчення університету у 1938 р. його рекомендували до аспірантури Астрономічного Інституту МДУ. Але почалася війна. Його мобілізували до служби аеростатів загородження. Там сталося НП, провину покладали на нього. Військовий суд. Смертний вирок, замінений штрафним батальйоном. Тяжке поранення. Госпіталь. Інвалідність другої групи. Повернувся до Москви, вже в 1946-му захистив дисертацію та почав вирішувати математичні завдання для групи Зельдовича в Інституті хімічної фізики. У складі цієї групи восени 1948 року він і опинився в Арзамасі-16. Там Маттес Менделевич Крыжовник займався розрахунками спецвиробів до 13 січня 1951 року, коли від нього вимагали о 24 годині забратися з об'єкта. Що ж стало конкретною причиною самого вигнання? Маттес був глибоко віруючою людиною, у неймовірно тяжких умовах СРСР того часу він у міру сил дотримувався традиції та ритуалів іудаїзму. 1950 року в Агрестів народився син. Перипетії біографії анітрохи не похитнули релігійних почуттів Агресту і, тим більше, тисячолітніх норм релігійного життя. Одна з таких норм вимагає на 8-й день після народження хлопчика зробити йому обрізання. Цей обряд здійснив батько дружини, що жив із ними.

Нагадаємо, що місце дії – маленьке містечко, відгороджене колючим дротом від зовнішнього світу. Дільничний лікар-педіатр при черговому огляді малюка не могла не помітити невелику зміну у його анатомії. Погодьтеся, обрізання – подія достатньо дивовижна для того часу і такого місця. Вона і поділилася з кимось курйозною новиною. З вуст в уста... і новина дійшла до тих, що мали самі великі вуха.

Як поставитися до того, що сталося їм, у яких ще й самі довгі руки? «Так, адже це – не просто кричущий пережиток минулого, це – небезпечна ступінь асоціального, краще сказати – антисоціалістичної, поведінки! І дуже дивно, що Агреста з сім'єю тільки вигнали, але не посадили. До речі, надалі він зумів емігрувати до США.

Лаврентій Берія організував власні дослідні підрозділи, засекречені так, що про них не відали навіть і в Арзамасі-16. У переобладнаних корпусах одного з санаторіїв абхазького селища Агудзера, звідки спільно виселили всіх відпочиваючих та вигнали обслуговуючий персонал, працювали дві дослідні групи: А і Г. Так вони називалися за першими буквами прізвищ керівників: Манфреда фон Арденне та нобелівського лауреата Густава Герца, тих самих, кого захопили 1945 року чекісти, що полювали за співробітниками німецького уранового проекту.

І ось настав той день – 29 серпня 1949 року – коли за 100 кілометрів південно-західніше селища Долон, що притулювся до правого берега Іртиша, на майданчику «Ш», обладнаного біля стіку Карагандинської та Павлодарської областей, прогрімив перший радянський атомний вибух. Лаврентій Берія кинувся обіймати та цілувати Юлія Харітона. Він репетував на весь голос: «Молодець, ай який молодець Юлій, зробив, зробив усе, як треба!». А Харитон виривався, щоб заклацнути бронедвері бункера – він знав: йде ударна хвиля...

Так, значить, «батько радянської атомної бомби» саме ця людина – Юлій Борисович Харитон? Так, і офіційно, і насправді – саме так, хоча сам він не раз говорив і навіть написав: «... Клаус Фукс, людина, про існування якої ми і не знали тоді, зробив велику справу. Наша перша атомна бомба – копія американської».

Таким чином, до числа «батьків» по справедливості слід зарахувати і цього фізика та шпигуна – Клауса Фукса. Але й крім нього – цілий підрозділ радянських агентів, виявлених і зловлених, а також – нерозкритих до цього дня, які за гроші або за ідейних міркувань у різних країнах добували відомості про роботи, що стосуються створення ядерної зброї.

Один з тих, хто безпосередньо брав участь у конструюванні радянської бомби, Микола Дмитрієв з такою ідеєю категорично незгодний. Він писав: «Вважати головними джерелами повідомлення розвідки в корені невірно. Будь-яка ідея потребує перевірки, та зробити це тим важче, ніж більше ти вигадав сам...». З цим важко погодитися, адже першовідкривачі блукали в темряві, найменші деталі опрацювань та наукових версій добувалися величезними зусиллями багатьох вчених. Радянські ж йшли уторованими шляхами, свідомо знаючи кінцевий результат. Що не виключає, звичайно, величезності виконаної ними роботи, тим більше, що подальші дослідження спиралися, як правило, вже на власні наукові праці. Але і з урахуванням видатної ролі розвідки, верховенство у створенні радянської бомби російські експерти віддають Юлію Борисовичу Харітону. Той самий Микола Дмитрієв заявляє безапеляційно: «Творець першої бомби – Харитон! Це людина – брила. Він поєднав у собі сміливість, вміння переходити кордони своїх і чужих можливостей і йти у своїй одержимості остаточно».

Далі буде

ДОЛЯ І ТВОРЧІСТЬ ОСИПА МАНДЕЛЬШТАМА

У нашому «Університеті без кордонів» відбулася авторська літературно-музична програма поета-барда, члена Національної спілки журналістів України Світлани Полініної, присвячена видатному поетові XX століття Осипу Емільовичу Мандельштаму.

У музичній частині прозвучала пісня Світлани Полініної «Прогулянка» на вірші Марини Цветаєвої, присвячені Мандельштаму. Глядачі побачили фотовідео кліп «Зимовий вальс» — спільну музично-графічну роботу Світлани Полініної і Сергія Томашуноса, що одночасно репрезентують і сімейний, і творчий союз.

Зустріч зі Світлою Полініною викликала велику цікавість у наших глядачів. Літературну частину авторської програми, присвячену життю, творчості та окремим епізодам з життя великого поета, ми представляємо сьогодні до вашої уваги.

Ганна Розен

Осип Емільович Мандельштам народився 15 січня 1891 року у Варшаві в єврейській середньобуржуазній родині. Батько торгував рукавичками і шкірою. Мати займалася вихованням двох синів, будучи освіченою дамою у музичному і літературному відношеннях. Дітей виховували іноземні гувернантки. Дитинство і юність Осип провів в Петербурзі, а на літо сім'я вирушала в Павловськ, де любили проводити літо заможні громадяни. З ранніх років хлопчик увібрав в себе піднесені враження від краси архітектурних ансамблів Петербурга — його палаців, каналів і мостів, площ і парків, куди водила маленького хлопчика його літня шведська няня. Особливо подобалися дитині музичні вечори Павлівського музичного вокзалу, де на той час панували Чайковський і Рубінштейн.

Батьки прагнули дати дітям найкращу освіту, тому Осипа відправили вчитися в найпрестижніше на той час Тенішевське училище. Його очолював поет і філософ Гіппіус, який захоплювався поетичні та акторські таланти своїх студентів. Батько Осипа мріяв бачити сина рабином, забороняючи йому витратити час на світські книги, і в 14 років відправив сина вчитися до Берліна у вищу талмудичну школу, але норовливий підліток замість Талмуду читав Шиллера і філософів XVIII століття. Тоді ж з'явилися і його найперші вірші:

«Нежнее нежного/Лицо твое,/Белее белого/ Твоя рука,/От мира целого/Ты далека,/И все твое—/От неизбежного./От неизбежного—/Твоя печаль/И пальцы рук/ Неостывающих,/И тихий звук/ Неунывающих/Речей,/И даль/Твоих очей».

Маковський, редактор журналу «Аполлон», цікаво описав свою першу зустріч з юним, нікому ще невідомим поетом. За його словами, до редакції прийшов боязкий 17-річний юнак у супроводі матері. Дама передала редактору вірші сина і рішуче попросила його відповісти, чи є у сина поетичний талант, і чи варто йому займатися поезією, а не торгувати шкірою. Маковський розумів, що зараз вирішується доля юнака. Прочитавши в його очах «напружене вперто страждаюче благання», він відповів навіть дещо урочисто: «Так, пані, ваш син — талант». Юнак спалахнув, підскачав, щось пробурмотів, зареготів гучним сміхом і знову сів. Мама здивовано замовкла, але потім швидко знайшлася: «Чудово, я згодна. Отже, друкуйте».

Маковському нічого не залишалося, як прощаючись сказати: «Приносьте ще». Проте вірші в «Аполлоні» з'явилися лише за рік.

З 1907 по 1910 рік Осип слухав лекції зі старофранцузької літератури в Парижі в Сорбонні, потім ще рік у Німеччині в Гейдельберзі. Після повернення він був прийнятий на романо-германське відділення Петербурзького університету, але курсу не закінчує. Багато писав. Зустрічається з кращими письменниками того часу на вежі Георгія Іванова. Знайомиться з Миколою Гумільовим і Ганною Ахматовою, які були його найвідданішими друзями і однодумцями.

Опинившись в гущавині тогочасної літературної боротьби, він відстоював акмеїзм разом з Городецьким і Гумільовим, редактором журналу «Аполлон». Він сперечався з символістами і футуристами. Писав свою програмну статтю «Ранок акмеїзму», де із запалом доводить, наскільки важливий для літератури зв'язок з усією світовою культурою, про віру в життєдайну силу слова, про важливість облаштування цього світу за допомогою слова. Стаття і до сьогодні не втратила своєї свіжості і новизни. Вона для багатьох поетів і любителів поезії відповідає на питання про те, що таке поезія й у чому є її призначення. Сам же Мандельштам зізнавався, що «туга за світовою культурою» переслідувала його все життя.

«Немногие для вечности живут, /но если ты мгновенным озабочен, /твой жребий страшен и твой дом непрочен». Писати так могла тільки дуже мудра людина, а Мандельштаму ще тільки 22 роки. П'яст описав Мандельштам так: «Зовсім молодий стрункий юнак у цивільному костюмі задирав голову навіть не вгору, а прямо назад: стільки почуття власної гідності вирувало і просилося назовні з цього молодого тіла».

Його друг Ілля Еренбург залишив чудові спогади про Мандельштама: «Ми були ровесниками, але, слухаючи його вірші, я думав, що він старший і мудріший за мене на багато років, а в житті він здавався дитиною, примхливою, образливою, метушливою. До чого нестерпний, — думав я, і зараз же додавав, — але який милий!»

Висока освіченість, знання кількох європейських мов, неабиякий талант, складні за своїм симфонічним звучанням самобутні поезія, проза, переклади із зарубіжних класиків, літературні статті про поезію та секрети майстерності перекладної літератури поставили ім'я Осипа Мандельштама в один ряд з найвидатнішими письменниками свого часу, такими як Б. Пастернак, М. Цветаєва, Г. Ахматова, М. Гумільов. З кожним із них його пов'язували не лише творчі, а й дружні стосунки. Але особливу роль в його житті зіграли відносини з Мариною Цветаєвою.

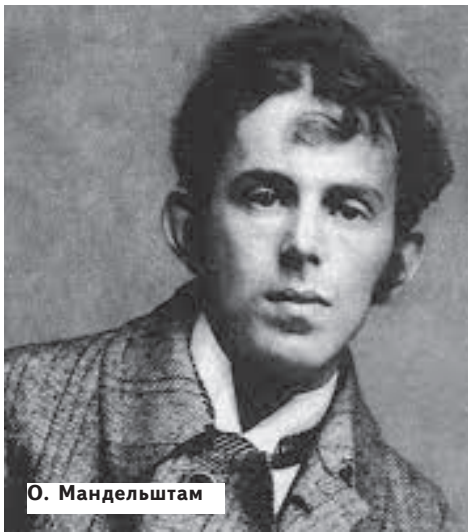
Їхня дружба, яка переросла в пристрасне кохання, почалася січневим вечором у Петербурзі. Влітку попереднього року вони не помітили один одного, коли гостювали у Волошина в Коктебелі. У хвиртці

саду розминулися. І тільки в Петербурзі вперше почули вірші один одного. Вона згадує:

«Осип Мандельштам, напівзакривши верблові очі, віщає... Очі Мандельштама завжди опущені: Боязкість? Велич? Тяжкість повік? Століть? Очі опущені, а голова відкинута...»

«Відкриті очі Мандельштама — це зірки з завитками вій, що доходять до брів».

Цветаєва повернулася додому з Петербурга, Мандельштам поїхав за нею,

О. Мандельштам

пробув у Москві два тижні. Після його від'їзду Цветаєва написала першу пророчу прощальну посвяту. Вона ще не знала, що він повертатиметься до неї знову і знову. Почалася низка його «наїздів і втеч», яка тривала з лютого по червень 1916 року. Все скінчилося раптово, залишивши нам, читачам, його та її вірші, величезну

високу напруженість. Перебуваючи в Коктебелі, він писав: « Нам остается только имя, /Чудесный звук на долгий срок. /Прими ж ладонями моими /пересыпаемый песок».

Володіючи особливим даром любити, захоплюватися талантами інших, Цветаєва побачила і передбачила неминучу страшну долю Мандельштама.

«... Я знаю, наш дар — неравен./ Мой голос впервые тих./ Что Вам, молодой Державин,/ мой невоспитанный стих?./ На страшный полет крещу Вас./ — Лети, молодой орел. /Ты солнце стерпел, не щурясь,/ юный ли взгляд мой тяжел?/ Нежней и бесповоротней/ никто не глядел Вам вслед./ Целую Вас через сотни разъединяющих лет».

Пізніше його дружина, Надія Яківна Мандельштам, писала в книзі спогадів, що «дика та яскрава Марина розкувала в ньому життєлюбство та здатність до кохання». Саме з віршів «цветаєвських» веде початок любовна лірика Мандельштама.

Першу світову війну Осип спочатку вітає, а потім розвінчує. У 1919 році він виїхав з голодного Петербурга на Південь. Він відмовляється емігрувати.

У 1922 році з молодою дружиною Надією Хазіною, з якою він познайомився в Києві, Мандельштам оселився в Москві, намагаючись бути корисним новій владі, але насамперед літературі. Не маючи власного житла, дуже нужденного, він не припиняє працювати над прозою та віршами. У 1930 році Мандельштам написав «Четверту прозу» — найжорстокіше викриття нового режиму, а 1933 року — вірші («епіграму») проти Сталіна.

Тільки справжній Поет міг наважитися на такий вчинок, поезія — це голос совісті самого народу. І хоча вірші ніде не друкувалися, але навіть прочитані двом десяткам людей, вони передавалися з вуст в уста і, рано чи пізно в атмосфері тотального стеження і донесення, що панувала всюди, вони повинні були дійти до влади. Вірші про Сталіна стали смертним вирокком для Поета. Але інакше він не міг. Вважав, що Поет не має права укладати угоду зі своєю совістю.

У 1918 році, будучи на одному банкеті разом з високопоставленими радянськими чинами, він вирвав з рук п'яного чекіста Блюмкіна пачку ордерів на арешти та розстріли, коли той почав хвалитися, що життя всіх людей, прописаних в ордерах, у його, Блюмкіна, руках. Худенький Мандельштам підбів, вирвав папери з рук чекіста, що впивався своєю владою, і порвав їх на дрібні шматочки. На боці Блюмкіна висів маузер, його боялися, влада його була на той час безмежна. Всі присутні просто обмерли від страху, що тепер буде з Мандельштамом. Поет змушений був кілька днів ховатися у друзів, і навіть звертатися по допомогу до найвищих інстанцій. Допомогла дружина Бухаріна, дуже освічена жінка, вона високо цінувала творчість і винятковий талант Мандельштама. Пройшло трохи часу і сам Блюмкін був розстріляний, виявившись замішаним у вбивстві німецького посла, графа Мірбаха. Небезпечно витівку Мандельштама тоді зам'яли.

Інший випадок стався вже після написання небезпечних віршів про Сталіна, після його висилки до Чердині. Мандельштам із дружиною повернувся до Москви, де їм виділили невелику квартиру, те саме «зле житло», де самі стіни були просякнуті страхом переслідування, де його постійно переслідувала думка про раптовий арешт. Його не друкували, знайомі його цуралися. В одне зі звернень до Спілки письменників, яку тоді очолював Олексій Толстой, закінчилося тим, що Мандельштам при всіх дав ляпаса відомому метру радянської літератури. Як говориться у спогадах Надії Мандельштам, він це зробив, захищаючи честь дружини. Вчинок відчайдушний, який, цілком імовірно і став причиною арешту і заслання, які вже не пережив.

«Мы живем, под собою не чуя страны./ Наши речи за десять шагов не слышны, /а где хватит на полразговорца,—/там припомнят кремлевского горца». Таких жорстких викривальних віршів Сталін пробачити не міг, але й знищити поета не наважився. Надто помітною фігурою був Мандельштам. Настав арешт і висилка в Чердинь на Північний Урал. Надія Яківна пішла за чоловіком. Вона була його ангелом-охоронцем.

Життя його перетворюється на очікування розстрілу. Він навіть намагається накласти на себе руки, вистрибнувши з другого поверху. Дружина домагається пом'якшення вироку і через хворобу Мандельштаму можна переселитися до Воронежа, де він багато пише. Тепер його вірші стають надзвичайно зашифрованими. Ступінь розпачу, загнаності, безнадійності чути у кожному звуку. Ми знаємо їх, як «Воронезькі зошити». Але Мандельштама давно не друкують. Він поставлений поза літературою. Живе на мізерну допомогу друзів. У 1937 році він живе на околицях Москви, але влада, дізнавшись, що він буває у друзів у столиці, заарештовує його вдруге з жадливім звинуваченням поета в «контрреволюційній діяльності» і відправляє в пересильний табір.

27 грудня 1938 року, не витримавши голоду, холоду, жадливіх принижень великий поет помирає у стані близькому до божевілля. Йому було лише 47 років. Його ім'я залишалося під забороною ще близько 20 років. Місце його поховання відоме лише приблизно. Але велика поезія повернулася до читача через багато тернів і знову зазвучала і засяяла всіма своїми гранями. Сьогодні і назавжди вона є гордістю та надбанням світової літератури.

Світлана Полініна

С. Полініна

ОДЕСА У СТАРИХ ФОТОГРАФІЯХ Рубрику веде Ілля Перстньов

В У Л И Ц Я П У Ш К І Н С Ь К А

Вулиця Пушкінська — одна з головних вулиць Одеси, улюблена всіма одеситами за стрункий ряд платанів, що дають рясну тінь у літню спеку, за манірність, чудові будинки, красиво зладжену бруківку. Ця вулиця фактично є обличчям міста. Що бачать туристи та приїжджі, виходячи з будівлі вокзалу та йдучи до центру міста? Правильно, Пушкінську— "Королеву" одеських вулиць, як її називав наш усіма улюблений краєзнавець Олександр Розенбойм.

Крім іншого, специфіку цієї вулиці визначала комерція. Тут було близько двадцяти торгових будинків, різних посередницьких та експедиційних контор. «Торговий Дім Пуриця та Рубінштейна», «Торговий Дім Олександра Поппе», експедиційно-посередницька контора «Карл Ферстер», технічна контора Петриківського та багато інших. Ах, які були імена, прізвища, люди! Вони представляли десятки великих і відомих торгово-промислових фірм Росії, Англії, Німеччини, Франції і, як тоді називали, Північноамериканських Сполучених Штатів: "Золінген", "Гран Шартрез", "Генріх Ланц" і т.д.

А спектр товарів, реалізований на Пушкінській, міг задовольнити найрізноманітніші і навіть вишукані потреби та смаки: автомобілі, аптекарські, косметичні та хімічні товари, асфальт, бритви, папір, пляшки, білизна, вино, горілка, коньяки, лікери, шампанське, двигуни, залізо та всілякі вироби з нього, ліс, чай, друкарські машинки і навіть пилососи фірми «Ідеал».

Також на Пушкінській, звичайно ж, був присутній, що нині прийнято називати «Малий бізнес». Були різні молочні та м'ясні лавки, буфети, пральні, пекарні та майстерні ремісників. Мадам Полякова, наприклад, надавала самотнім холостякам, як і всім бажаним, домашні обіди. А пан Тюрін містив «мебльовані кімнати» або як їх в Одесі називали «Мебелерашки», перукар Агамалов віртуозно підстригав вуса місцевим та заїжджим франтам.

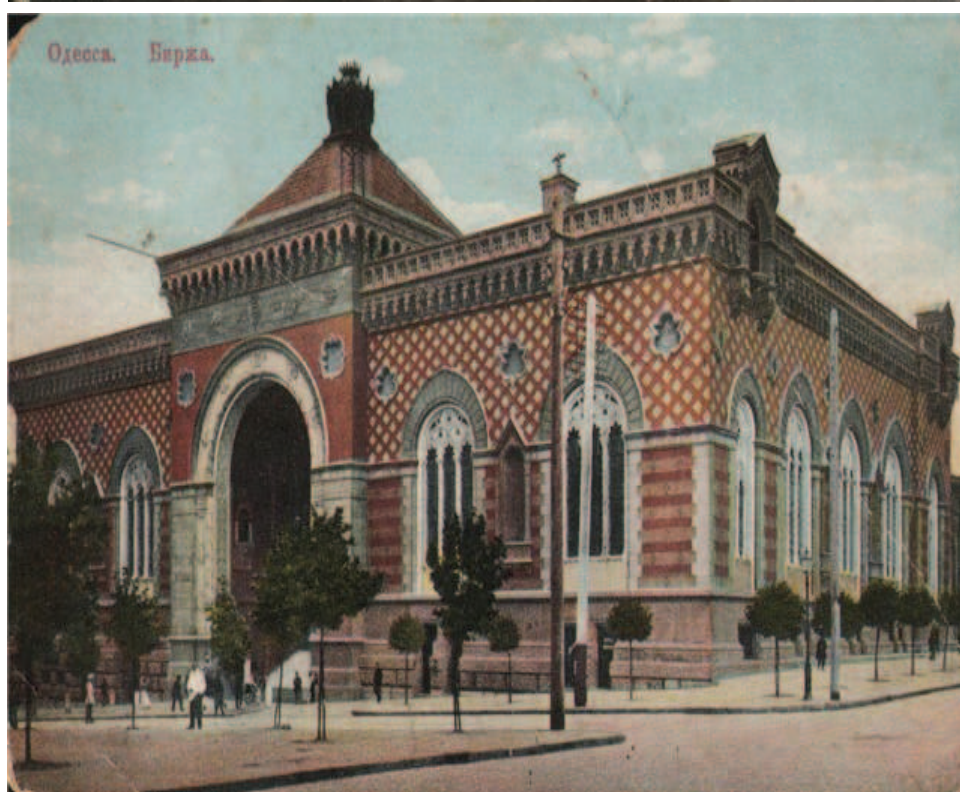
І завжди чемне спілкування, як тоді було прийнято в столицях, неодмінно з буквою «С» на закінчення слів.

Тільки спокійне і щасливе життя, що йде своєю чергою, дозволяло створювати архітектурні родзинки міського будівництва. Навіть тут Пушкінська рясніла різноманітністю: Іллінська церква, Бродська синагога, готель «Брістоль», («Червоний»), готель «Північний» або «Дю Норд» на французький лад, де жив нами палко улюблений Великий Поет, який оспівав наше благословенне місто. Чоловіча гімназія – нині Музей Західного та Східного мистецтва, будинок міського голови Г.Г. Маразлі.

І понад усім цим розмаїттям архітектури, понад щоденною комерційною суєтою, понад класичною бруківкою Пушкінської, понад її платанами, храмами, будинками, понад усіма цими символами торгової могутності не тільки вулиці та міста, а й регіону, височіла будівля Нової біржі, понад 120 років тому зведена "одеським італійцем" Бернардаці. У її ошатному залі, який іноді використовували як концертний зал, виступали Шаляпін, тенор Баттістіні та скрипаль Кубелік.

Не віриться, що все це відійшло в минуле. А тому, як кажуть у нас в Одесі, «будем жить и будем посмотреть», сподіватися і вірити.

На фото ви маєте щастя бачити різноманітні краєвиди Пушкінської вулиці.

Новини світу, України, Одеси

ЮНЕСКО включило центр Одеси до списку об'єктів Світової спадщини. Одеса – єдине місто України, яке повністю зберегло структуру міжнародного міста-порту, закладену на початку XVIII століття. Вона є унікальним явищем архітектури, культури та суспільних взаємин. У її центрі розташовані 42 пам'ятники.

Головнокомандувач Збройних сил України генерал Валерій Залужний отримав у спадок від громадянина США, уродженця України, 1 мільйон доларів. Ці гроші він передав на потреби української армії.

3 лютого у Києві відбувся саміт ЄС-Україна за участю Президента Євроради Шарля Мішеля, Голови Єврокомісії Урсули фон дер Ляйен та членів колегії Єврокомісії.

Загальна маса піску у 7500 мішках, скористованих для захисту пам'ятника Дюку, становить 185 тонн. Це близько 130 кубічних метрів.

У конкурсі «Учитель року-2023» беруть участь понад 100 освітян Одеської області.

Кабінет міністрів України ухвалив постанову, яка забороняє на час війни виїзд чиновників за кордон без поважних причин.

Президент Зеленський заявив, що влада Грузії вбиває Саакашвілі і закликав світову спільноту врятувати його.

Глава МЗС Ізраїлю Елі Коен відвідав Київ. Він зустрівся з президентом Зеленським, міністром закордонних справ Кулебою і взяв участь у відкритті посольства Ізраїлю в Києві, яке повертається до повноцінної діяльності.

Одещину з офіційним візитом відвідала міністерка закордонних справ Французької Республіки Катрін Колона. Вона запевнила, що Франція продовжуватиме підтримку України у всіх напрямках — гуманітарному, військовому, економічному, дипломатичному та політичному, робитиме це доки Україна не відновить свою територіальну цілісність та суверенітет.

Одесити традиційно прийшли на аллею Праведників світу, щоби вшанувати пам'ять жертв Голокосту та покласти квіти до пам'ятника.

Відбулося погашення марки до Міжнародного Дня пам'яті жертв Голокосту.

Під час візиту до Одеси Міністра закордонних справ Французької Республіки Катрін Колона їй зробили подарунок – статуетку золотого Дюка.

Всі бюветні комплекси Одеси обладнані генераторами та стали незалежними від електропостачання.

У США виставлений на торги найдавніший екземпляр ТАНАХу, який дійшов до нас практично у повному вигляді. Його оцінюють у десятки мільйонів доларів.

ВИКТОР ШКЛОВСЬКИЙ ТА ЙОГО ЄЛИСАВЕТГРАДСЬКІ РОДИЧІ

Виктор Шкловский – теоретик футуризма, в то же время глава формальной школы... Усилиями Шкловского – заслуга не маленькая! – теория искусства, а отчасти и само искусство из состояния алхимии переведены наконец на положение химии.

Лев Троцкий

Єлисаветград, рідне місто свого батька й іншої рідні, видатний письменник, літературознавець, сценарист і кінознавець (автор 70 книжок!) Віктор Борисович Шкловський (1893-1984) згадує в автобіографічних повістях «Сентиментальное путешествие» (1923) та «Жили-были» (1962).

Зокрема, розповідаючи про події громадянської війни в Україні, активним учасником якої він був, Шкловський зазначає: «Выжил, посетил родственников, обывателей-евреев в Єлисаветграде...» «В Єлисаветграді жила моя прабабушка і була дуже багата. Умираючи, залишила, по традиції, до ста внукув і правнукув. Дід мій був бідний...» І мав дід аж 14 дітей, які «были разделены бабушкой на три отряда: когда одни ели, другие учились, третьи гуляли».

Єлисаветградській бабусі Шкловський присвятив одну зі своїх кращих мемуарних новел «О смерти бабушки» про її дивовижне воскресіння. Після того, як лікар діагностував смерть старенької, свідоцтво про її смерть вирішив написати пізніше, після візиту до інших хворих.

І от що сталося: «...Пришел по каменным ступеням доктор, зная, что он делает старухе последний визит. Звонил тогда был колокольчик; дергали колокольчик за деревянную ручку, которая пряталась в медное гнездо. Доктор позвонил раз, два... Старуха лежала. У нее была подвязана голова, чтобы челюсть не ушла; старуха лежала прибранная как надо. На глаза положили старинные пятаки, чтобы веки закрепились закрытыми. Лежала спокойно, перейдя в смерть так, как сумерки переходят в ночь. Всю жизнь она всегда открывала дверь сама. В пустой квартире звонили, звонили. Мозг, очевидно, не совсем еще

умер и привык обходиться без дыхания, так, как почти не дышат зимующие пчелы. Бабушка села на смертном одре, спустила ноги в иссохших смертных туфлях, встала, пошла, открыла дверь. Доктор, увидев покойницу, упал: у него было больное сердце. Бабушка нагнулась над ним, стала приводить в чувство. Он открывал глаза и, как только склоненную над собой покойницу. Жила бабушка после этого еще шесть лет...»

А померла, уже по-справжньому, 86-річна бабуся Віктора Шкловського в 1922 році в голодному Єлисаветграді від запалення легень. До речі, ця жінка, виявляється, написала на мові їдиш книгу спогадів про історію свого роду, який переселився в Єлисаветград з Умані після різанини 1768 року. Її вона читала синові Ісааку Володимировичу (Вульфвичу) Шкловському (1864-1935), коли гостювала в нього в Англії.

Це дядько Віктора Борисовича, який народився в Єлисаветграді, навчався в місцевій гімназії, був членом Єлисаветградського народовольського гуртка, за що отримав 5 років заслання до Сибіру. Згодом став знаменитим публіцистом, етнографом, белетристом під псевдонімом Діонео. З 1896 року і до кінця життя Діонео мешкав в Англії. Він – автор роману «Когда боги ушли», виданого в Берліні в 1923 році, в якому рідний Єлисаветград виведений під назвою Верхній Інгульськ. Діонео в СРСР називали «ворогом пролетарської диктатури». Мати такого родича було вкрай небезпечно, але й приховати цей факт було неможливо.

Взагалі-то більш фантастичної, фантазмагоричної, неймовірної, авантурної, карколомної біографії, ніж у Віктора Борисовича Шкловського, важко й уявити. Під час Першої світової війни він служив у царській армії, навіть був нагороджений Георгіївським хрестом IV ступеня за героїзм особисто генералом Корніловим, був правим і лівим есером, перебував в армії гетьмана Скоропадського

в Україні, потім воював у Червоній армії, двічі тікав від більшовиків за кордон (спочатку до Фінляндії, потім – до Німеччини). І це лише незначна дещиця його злочинів перед радянською владою. Його не репресували! Спочатку це пояснювали заступництвом Троцького. Буцімто Шкловський, якому набридла надмірна увага ЧК до своєї персони, звернувся до Левка Давидовича з проханням видати йому якусь довідку, аби його не чіпали. А той напівжартома начебто написав: «Такой-то арестован мною и никаким арестам больше не подлежит». Якщо це не анекдот і так було насправді, то після того, як Троцького було оголошено головним ворогом радянської влади, шансів уціліти в Шкловського не було жодних! Але ж (неймовірно, але факт!) він уцілів!

Хоч і опосередковано, «єлисаветградський слід» у знаменитому романі Михайла Булгакова «Біла гвардія» простежується саме завдяки Віктору Борисовичу Шкловському. Як так сталося – надзвичайно цікаво, але не до кінця з'ясована історія. Достеменно відомо, що Віктор Борисович Шкловський послужив прототипом одного з героїв роману Булгакова «Біла гвардія». Це демонічний персонаж, названий у творі Семеном Михайловичем Шполянським. Своєю чергою, це прізвище, вважають булгаковознавці, запозичене у поета-сатирика й фейлетоніста, уродженця Єлисаветграда Амінада Петровича Шполянського.

Шкловський і Булгаков, м'яко кажучи, недолюбливали один одного (було навіть суперництво на любовному ґрунті), тому зрозуміла його поява на сторінках роману в образі негативного персонажу. А от чим не догодив Булгакову Дон-Амінадо, чим прізвищем письменник «нагородив» ненависного йому Шкловського, – загадка.

Своєю чергою, і Віктор Борисович у боргу не залишився. Оскільки сюжет

сатирико-фантастичної повісті Булгакова «Фатальні яйця» перегукується з написаним у 1904 році романом Герберта Велса «Іжа богів», то у своїй рецензії Шкловський зазначає: «Как пишет Михаил Булгаков? Он берет вещь старого писателя, не изменяя строению и переменяя его тему... Я не хочу доказывать, что Михаил Булгаков плагиатор. Нет, он – способный малый, похищающий „Пищу богов“ для малых дел. Успех Михаила Булгакова – успех вовремя приведенной цитаты...» Витончена помста, чи не так?

Іще один цікавий факт: другою дружиною Віктора Шкловського з 1956 по 1982 рік була Серафима Густавівна Суок (1902-1982). Ця фатальна жінка вважається прототипом дівчинки-ляльки Суок у знаменитому романі-казці уродженця Єлисаветграда Юрія Олеші. А фатальна вона тому, що мала у продовж життя офіційно чотирьох чоловіків, але по-справжньому кохала лише Юрія Олешу, за якого заміж так і не вийшла і який зрештою одружився на рідній сестрі Серафими Ользі. Після смерті Юрія Олеші Віктор Шкловський за дорученням сестер Суок зі щоденникових записів покійного письменника упорядкував книгу «Ні дня без строчки», написавши до неї чудову передмову.

Сам Віктор Борисович неодноразово був у Єлисаветграді. От як він змальовував наше місто в повісті «Жили-были»: «Поэтичен он только весной, когда цветут в нем высокие белые акации. В городе было шестьдесят тысяч человек и мельницы, винокуренные заводы, завод сельскохозяйственных машин, четыре ярмарки. Стоял Єлисаветград среди пшеничных полей, у затоптанных и заваленных отбросами базара верховьев реки Ингул. Торговал хлебом и шерстью. Степь там так широка вокруг, что я в XX веке, лет тридцать тому назад, сам видел, как в ней заблудилась колонна международного автопробега. Стояли пшеничные поля, на баштанах зрели арбузы, дорога усыпана соломой, как Млечный Путь звёздами, а людей до горизонта – ни одного...»

За матеріалами краєзнавця та історика Володимира Боська.

Ірина Мармер

ВОНИ ПОЧУВАЮТЬ СЕБЕ ПОТРІБНИМИ ЛЮДЬМ

Успіхи учасників студії «Арт-магія», які у Хеседі здійснюють проект «Крок уперед», можна вже вимірювати не одним кроком, а десятками.

Досвід, який вони набувають під час занять, дозволяє їм створювати предмети декоративно-ужиткового мистецтва, які тішать око, і мимоволі виникає бажання самому спробувати зробити щось подібне.

У «Волонтерській вітальні» Благодійної Фундації «Хесед Шаарей Ціон» можна побачити десятки робіт, виготовлених хлопцями і дівчатами з обмеженими можливостями.

Вони дуже старанні та сповнені бажання створювати своїми руками різні вироби під керівництвом волонтера Анатолія Ігнат'єва, який вже третій рік навчає своїх підопічних виготовляти гарні речі, які, скажу відверто, можуть бути чудовими подарунками рідним чи друзям до будь-якого свята чи дня народження. Наприклад, Анатолій Ігнат'єв навчає своїх вихованців мистецтву

оформляти листівки з тонкого та різнобарвного картону під назвою квілінг. Цьому старовинному мистецтву паперокручення вже багато сотень років. І воно настільки красиве і привабливе, що у багатьох країнах світу створюються справжні шедеври цього мистецтва. Анатолій

із необмеженим терпінням та любов'ю готовий пояснювати хлопцям усі тонкощі виготовлення виробів.

Пізнаючи нове, Марія Медкалева, Костянтин Аляб'єв, Юрій Доброер, Роман Руснак, Анатолій Філіпенко, Денис Масенко, Сергій Віник навчаються створювати гарні

вироби. При цьому особлива увага приділяється розвитку моторики рук. Анатолій розповідає, як нещодавно на занятті вони оформляли порожню скляну пляшку, обклеюючи її фольгою та декоруючи виноградною лозою, старанно крутили кульки, формуючи гронку винограду, фарбували декоративні скриньки, розписували винні пляшки ариловими фарбами під вітраж.

Досвід, набутий під час занять, допоміг Анатолію успішно виступити на семінарі у Трусківці та продемонструвати численним слухачам вироби, старанно виготовлені руками допитливої молоді.

Анатолій Ігнат'єв вважає, що головне завдання волонтера полягає в тому, щоб підопічні не відчували себе самотніми. Він постійно їх підбадьорює, підтримує, переконує, що їхні старання не даремні, що вони все зроблять добротно. Тому що ті, хто творить прекрасне, мимоволі самі стають кращими. І не лише у своїх очах, а й тих, хто їх оточує.

Семен Вайнблат

ВОЛОНТЕРСЬКА ВІТАЛЬНЯ

Проект «Крила доброти»

Рубрику веде Віра Шаховцева

Початок в № 196

ЛЮДИ «ЗОЛОТОГО ВІКУ»

ДУМАЙТЕ ПРО СВОЄ ТІЛО

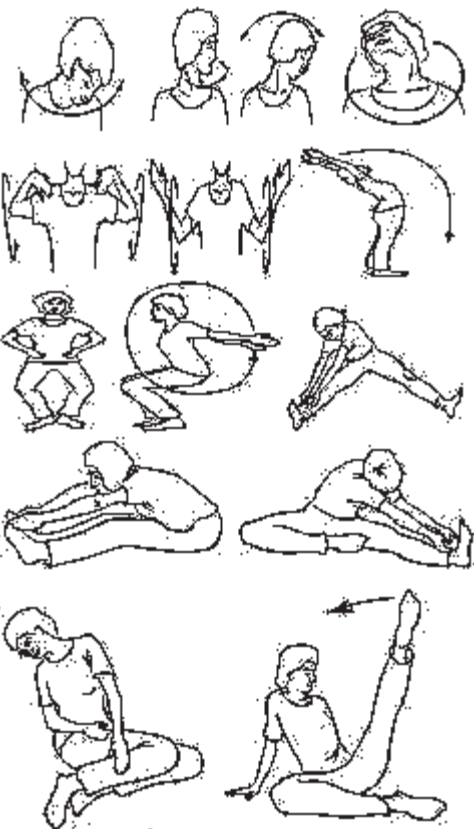
За даними ВОЗ, здоров'я і тривалість життя залежать від охорони здоров'я на 10%, від спадковості — на 20%, від екології та клімату — на 20%, від способу життя — на 50%. І ось ці 50% залежать від нас.

Доведено, що фізична та інтелектуальна активність при невгамовному інтересі до життя, укупі з регулярними оглядами у лікаря, сприяють збільшенню тривалості життя приблизно на 14 років. Це найнадійніша і проста формула довголіття. Більш того, помірна гімнастика не тільки благотворно впливає на фізичне здоров'я, але і підтримує пам'ять і зберігає ясний розум.

Старіння органів нашого тіла зовсім не таке, як звичне всім «старіння» вузлі в у машині. Там зношуються ті деталі, які частіше експлуатуються і працюють швидше.

У людському організмі все навпаки. Чим більше ви тренуєтеся, тим більше збільшуєте «кількість здоров'я». Так, при віковому дефіциті здоров'я поповнення його запасів за допомогою тренування — є обов'язковою умовою.

Млявість м'язів — це перший сигнал про початок старіння. Для підтримки їх тонусу необхідна регулярна фізична активність. Можна скористатися пропонованим комплексом (дивіться схему)

або підібрати для себе спеціальний набір рухів, який допоможе відчути себе бадьорим і молодим. Обов'язково включіть ті вправи на рівновагу, які допомогли вам зберегти необхідну координацію рухів. Головне — аби всі вправи виконувалися із задоволенням.

Для нашого організму абсолютно не має значення, чи є його рухи фізичними

вправами чи ні. Для нього завжди краще йти пішки, аніж їхати транспортом. Або підніматися сходами, а не користуватися ліфтом. Або просто частіше гуляти як взимку, так і влітку. У будь-яку погоду!

Чому так важлива ходьба? При ходьбі ви отримуєте нормальне навантаження на м'язи, які активізують всі органи і системи організму. Під час руху починає підвищуватися температура тіла. Це покращує кровопостачання всіх органів, покращує обмінні процеси, покращує перистальтику кишечника, підтримує щільність кісток, підвищує імунітет, організм наповнюється енергією. При ходьбі знімається стрес і м'язова напруга. З'являється відчуття легкості і розслабленості, поліпшується настрій і сон. У тих, хто ходить щодня більше півгодини, ризик інсульту знижується на третину. Якщо ви починаєте задихатися, максимально пригальмуйте — від вас ніхто не вимагає рекордів. Розпряміть спину, злегка втягніть живіт, підніміть голову, розправте плечі, не напружуйте руки. Плавненько перекочуйте стопу з п'яти на носок. Довжина кроку трохи менша за середню. Якщо захочете прискоритися — не подовжуйте кроки, а збільшуйте їх частоту.

Людина може змінити своє життя в будь-якому віці. Ніколи не пізно спробувати щось нове. Головне — правильно підібрати для себе рівень навантаження.

За 1 тиждень фізичної пасивності лежання сила м'язів людини знижується на 10%. Молода і здорова людина має запас міцності, тому навіть якщо вона втрачає сили частково, під час хвороби, вона все одно здатна вести нормальний спосіб життя, на відміну від літньої людини, у якої немає або мало цього резерву. Тому реабілітація є обов'язковою після будь-якого захворювання, при будь-якому захворюванні та у будь-якому віці. Часто під час перебігу хвороби у людини спостерігається моральний надлам, виникає апатія. Бувають випадки, коли потрібно буквально підняти себе за волосся. Але ми знаємо, що всі перемоги починаються з нас самих. «Ніщо так не виснажує організм, як фізична бездіяльність» (Гіппократ).

Найважливіші принципи у фізичній підготовці:

1. Поступово збільшуючи навантаження — від простого до складного і від меншого до більшого.
2. Постійна і регулярна фізична активність протягом тижня.
3. Правильне виконання рухів.

Почніть день з ранкової зарядки. Це ваша розминка перед напруженим днем. Спочатку робіть прості вправи для ніг і спини, лежачи в ліжку. Потім встаньте

з ліжка, зробіть вправи для рук і плечового поясу. Близько 15-20 повторень кожного руху. Фізичні вправи слід виконувати комплексно протягом дня. Це запобіжить перевантаженню серцево-судинної системи, а тренувальний ефект дасть сумарну кількість повторень за день. Багато людей пам'ятають, що перед початком занять спортом вам потрібна розминка. Але різко припиняти фізичні навантаження також не можна. Наприкінці фізичної активності необхідна так звана «затримка», яка уповільнює частоту серцевих скорочень та дає відпочинок м'язам.

Не забувайте контролювати свій пульс. Виміряйте його в стані спокою. Оптимальний пульс для фізичних навантажень для людини 60 років — 128 ударів в хвилину. Якщо тримати пульс в такому режимі не менше 20 хвилин 4 рази в тиждень, то виїде хороший аеробний (оздоровчий) ефект. Також важливо рахувати пульс і через 5 хвилин після закінчення вправ (якісний результат — зниження частоти серцевих скорочень на 50%).

Однією з перших на фізичну активність реагує серцево-судинна система. Приплив крові (і кисню) посилюється не тільки до серця, але і до м'язів скелета, посилюється обмін речовин в тканинах. Фізкультура позитивно впливає на центральну нервову систему: підвищує працездатність, покращує настрій, координацію рухів. Якщо ви все зробите правильно, то після закінчення заняття у вас має бути приємне відчуття легкої втоми і поліпшення настрою. А регулярні фізичні навантаження допоможуть вам зберегти здоров'я, працездатність і бадьорість на довгі роки.

Якомога частіше бувайте на свіжому повітрі. Навіть для малорухливих людей похилого віку обов'язковим є перебування на природі. Дуже корисні для здоров'я повітряні і сонячні ванни. Ще в давні часи говорили: куди не приходить сонце, туди приходить лікар. Не варто забувати і про повноцінний сон, як вночі — не менше 7-8 годин, так і, по можливості, вдень. З процедур загартовування особливо рекомендується щодня полоскати горло прохолодною водою.

Давайте рухатися — тепер у вас є розуміння, для чого це потрібно. Дозвольте собі спочатку змусити себе — головне, виробити дуже корисну для здоров'я звичку. Цілеспрямованість, терпіння — і результат прийде до вас. Незалежно від того, якого ви віку — попереду на вас чекають роки життя. Як ними розпоряджатися — вирішувати тільки вам! Бережіть своє тіло. Це єдине місце, де вам доведеться жити постійно.

ПОГОВОРИМО ПРО РОБОТУ МОЗКУ

Когнітивність — це сукупність всіх видів розумових процесів (сприйняття, пам'ять, формування понять, прийняття рішень, вміння мислити і фантазувати, вирішення завдань, увага та логіка). Якщо людина добре володіє цими навичками, то, безперечно, вона є успішною та талановитою. Якщо зникають або дають збій деякі з когнітивних функцій, якість життя різко падає. Іноді трохи страждає якась одна сфера когнітивних функцій при збереженні інших. Такий стан не заважає життю людини. Але якщо стають слабкими кілька функцій, людина лякається, ставить на собі хрест і готується до гіршого. Іноді їй при цьому підігрує оточення («Ти вже став...»).

Найрозгорнутіша складова когнітивної діяльності людини — це пам'ять. Напевно, немає людини, яка б хоч раз у житті не поскаржилася на свою пам'ять. Пам'ять — це здатність запам'ятовувати, зберігати та відтворювати інформацію. Існують різні види пам'яті: зорова, слухова, тактильна, емоційна, смакова, асоціативна, музична та ін. Що заважає нам запам'ятати, начебто, найпростіші речі: куди поклав окуляри, ключі, що просили передати сусідці, куди треба було зателефонувати? Для того, щоб запам'ятати інформацію, потрібно, насамперед, покінчити з автоматизмом, зосереджуватися на тій справі, яка зараз виконується. Немає чітко визначеної зони мозку, яка відповідає за пам'ять. Пам'ять — це комплекс: механіка, сприйняття шумів, запахів, звуків, відчуттів. Чим більше складових задіяно (зір, тактильність, мова, запах), тим краще запам'ятовування. Рекомендується коротко записувати найголовніше. Пам'ять добре піддається розвитку та тренуванню. Прийоми для розвитку пам'яті та інших когнітивних функцій буде запропоновано наприкінці статті.

Виникненню когнітивних спотворень, розумової деградації, і, в результаті, деменції, сприяє одноманітність наших дій та вчинків. Когнітивне спотворення — це підсвідоме використання шаблонів мислення. Замість того, щоб щоразу заново обробляти отриману інформацію, наш мозок просто вибирає випробуваний варіант дій. При цьому нам здаватиметься, що ми проаналізували ситуацію та зробили логічний та раціональний вибір. Хоча насправді вибір за нас уже зробила наша підсвідомість. У той же час, шаблони мислення виконують інші важливі функції. Наприклад, вони допомагають справлятися з інформаційним навантаженням, заощаджують час, необхідний для повторного аналізу подій, є порятунком у стресовій ситуації, коли наша логіка відключається, і ми діємо на чистих інстинктах.

Далі буде

НЕОРДИНАРНІ ОСОБИСТОСТІ КОЛИ НА ШПАЛЬТАХ ТЕРЕЗІВ – ЗДОРОВ'Я ДИТИНИ

До 20-річчя зі дня смерті І. І. Кона

Герой цього нариса – наш земляк. Він народився в 1914 р. в Одесі, на вул. Пантелеймонівській, яка з 1924 р. 70 років мала ім'я командира Червоної гвардії Макара Чижикова. Але наш герой про це не знав – його батько – комерсант Ісаак Кон через рік після революції поїхав із дружиною та сином до Румунії. Так чотирирічний Ізраїль Кон став емігрантом.

Здібний юнак зовсім не цікавився торгівлею, з юності захоплювався медициною. Він вступив до медичного факультету Болонського університету (Італія), у 1939 р. закінчив його одним із найкращих на курсі та одружився з красунею Поліною Штром. Восени 1940 р., рятуючись від фашистських антисемітських репресій, молодий лікар повернувся разом із дружиною до СРСР.

Напередодні війни, 10 червня 1941 р., в Ізмаїлі народився їхній син Олександр. Але мирне життя тривало недовго – на світанку 22 червня на місто обрушилися німецькі бомби. Якимось дивом подружжю Кон із двотижневою дитиною на руках вдалося втекти від наступаючих німців, діставшись до поїзда, що йде в тил.

Евакуювавши сім'ю до Середньої Азії, молодий лікар пішов добровольцем на фронт, служив на передовій у званні капітана медичної служби начальником відділення госпіталю кавалерійської дивізії.

Служба урвалася раптово – Кон мав необережність розповісти «політичний» анекдот. Серед слухачів знайшовся «доброчиниць», який доповів «куди слід» про ідеологічну диверсію. Підсумок – осуд за сумнозвісною статтею 58/10 за «антирадянську агітацію».

Лікаря відправили до Темниковських таборів у Мордовії. Він працював у табірній лікарні, лікував товаришів з нещастя. Про це на початку 1990-х написала газета «Аргументи та Факти»; на цю публікацію відгукнулися деякі з врятованих ним колишніх в'язнів.

Усі ці роки дружина Кона Поліна Юлівна не переставала домагатися визволення чоловіка. Її неймовірні завзятість і наполегливість створили диво – 1946 р. Ізраїль Ісааковича звільнили і реабілітували. Він стає завідувачем відділення кісткового туберкульозу у лікарні села Бітця під Москвою.

Ставши асистентом кафедри госпітальної хірургії Рязанського медичного інституту, Кон 1955 р. захистив кандидатську дисертацію.

За три роки Ізраїль Ісаакович очолив дитяче відділення лікарні ім. Шумській на станції Турист Московської області, в якому лікувалися, в основному, діти, хворі на сколіоз – важке захворювання хребта, що викликається його деформацією і створює значні ризики для здоров'я, особливо на запущених стадіях.

З того часу вся його наукова та практична діяльність пов'язана лише з проблемами сколіозу у дітей.

Саме Кон розвіяв міф про те, що у «надбанні» дітьми сколіозу винні школи, де не стежать за їхньою поставою. В одному з пізніх інтерв'ю він казав: «Щоб спростувати звинувачення шкіл у виникненні сколіозів, я перевіряв 5 тис. дітей, які надійшли до першого класу. Потім спостерігав їх усі 10 років, доки вони навчалися. І виявив, що в жодної дитини сколіоз у школі не утворився – вони вже прийшли з початковими формами

цього захворювання, що має генетичне походження».

До Кона головним методом відновлення враженого сколіозом хребта була операція – дуже травматичний і ризикований метод з важким, тривалим післяопераційним лікуванням і непередбачуваними результатами. Кон, який на той час захистив докторську дисертацію і працював у Центральному інституті травматології та ортопедії, став основоположником і розробником комплексного консервативного (не потребує операції) методу лікування сколіозу – першого не тільки у нашій країні, а й у світовій практиці.

Використання цього методу вимагало і від медиків, і від хворої дитини великих, часом багаторічних зусиль, організованості, завзятості, але в порівнянні з операцією було набагато гуманнішим, менш ризикованим і при цьому результативним. Одна з важливих діагностичних ознак сколіозу відома у світовій медичній науці під ім'ям «ознака Кона».

Якось Ізраїль Ісаакович успішно проконсультував дуже великого керівника країни, якого лікарі Кремлівської лікарні не могли допомогти. Задоволений результатом лікування, той запитав Ізраїля Ісааковича, чим він може йому віддячити – мались на увазі квартира, машина, дача та подібні блага особисто для професора, прагнення яких було так природньо при тодішньому постійному дефіциті.

Високопоставленого пацієнта відповідь Кона здивувала – той попросив організувати створення спеціальної школи-інтернату для дітей, хворих на сколіоз! «Потрібно побудувати не тільки лікувальний та навчальний корпуси, а й великий критий плавальний басейн, тренажерний зал, забезпечити інтернат найсучаснішим медичним обладнанням, зокрема імпортом. Звісно, якщо це неможливо...».

То справді був точний психологічний хід – виявити рідкісну безкорисливість і водночас поставити під сумнів можливості людини такого рангу. Ніхто тепер не дізнається, чи було так насправді, чи це пусті домисли, але факт залишається фактом – за порівняно короткий час досить складний і дорогий комплекс було збудовано та введено в експлуатацію. А Кон став не тільки його творцем, а й багаторічним науковим керівником.

Наведу розповідь батька дівчинки, у якої було несподівано виявлено це страшне захворювання. Лікарі порадили показати дочку в Москві професору Кону, який лікує захворювання хребта у дітей за своєю оригінальною методикою.

«У коридорах лікувального корпусу інтернату було порожньо, не лунали дитячі голоси, двері кабінетів зачинені. Борис спитав літню санітарку, як можна знайти професора Кона.

Мабуть, щось у стурбованому голосі Бориса зворушило жінку, і вона сказала:

– Загалом тут сторонніх не приймають. Але завтра професор востаннє перед літніми канікулами консультуватиме тих

дітей, з приводу яких їхні лікарі мають питання. Спробуйте, раптом вам пощастить.

– А як мені до нього потрапити? Де він приймає?

– Ізраїль Ісаакович приймає лише інтернатських. Спробуйте зустріти його у дворі, коли він виходитиме з машини. Зазвичай він приїжджає до 10 години на сірих «Жигулях» – фургоні.

На ранок Борис та Таня дивилися на залитий сонцем порожній двір. Невдовзі заїхала машина, схожа на описану санітаркою. З неї вийшов високий худорлявий чоловік похилого віку і попрямував до будівлі.

– Вибачте, – звернувся до нього Борис, – ви професор Кон?

– Так це я. Що ви хотіли?

– Я дуже прошу вас проконсультувати мою дочку. Мені сказали, що тільки ви зможете їй допомогти обійтися без операції. Але я хочу звернути вашу увагу – дочка не лікується в інтернаті, ми живемо в іншому місті.

Кон суворо подивився на Бориса і жорстко сказав:

– Для мене, географія не суттєва, важливими є лише хворі діти, – і додав: – Вам доведеться дочекатися, поки наші лікарі покажуть мені всіх призначених на консультацію дітей, це може зайняти багато часу. Але я обов'язково вас прийму, не хвилюйтесь.

Несподівано кудись зникла суворість голосу, і професор продовжив дбайливим тоном:

– Зайдіть у будівлю і скажіть санітарці, що я просив відкрити якийсь процедурний кабінет і покласти вашу дочку на тапчан, нехай відпочине, напевно вона з ранку на ногах, це шкідливо. А ви самі час від часу заглядайте до мене до приймальні.

Нарешті Борис із дочкою зайшли до кабінету професора. Оглянувши дівчинку, він сказав:

– Звичайно, було б дуже бажано, щоб вона лікувалась у нас, але це нереально. А у себе вдома ви не зможете організувати та освоїти комплекс необхідних лікувальних заходів та необхідний режим.

– Що ж нам робити? – розгублено спитав Борис.

– В Євпаторії є дитячий санаторій, у якому лікують дітей за моєю методикою. Це буде вирішення проблеми. А після санаторію потрібно буде тривалий час продовжувати вдома весь комплекс лікування, до якого вона звикне.

Це триватиме кілька років. І не менше одного разу на рік приїжджайте сюди, до мене, для контролю та корекції лікування.

Коли Борис, прощаючись, спробував підкріпити свої щирі слова подяки конвертом, Кон уперше за весь час спілкування підвищив голос:

– Негайно приберіть! Якщо ще раз дозволите собі це, я вас більше не прийму! – І сердито припечатав долонею стіл.

Після тривалого лікування доньки у санаторії Борис щорічно протягом

восьми років привозив її на консультацію до Кона.

Коли Ізраїль Ісаакович звертався до дівчинки, його погляд теплішав і голос ставав м'якшим.

– А ти – великий молодець! Знаєш, тут лікується багато дітей, але ти можеш бути для них прикладом – адже тобі важче, ніж їм, дотримуватися вдома режиму і все виконувати як треба. Я в тебе вірю. Не підведи мене, будь ласка, бо скажуть, що я погано лікую. Обіцяєш?

Кон, який справляв враження людини стриманої і навіть беземоційної, при трохи ближчому знайомстві виявився щирим і дбайливим – мабуть, далось взнаки його багаторічне спілкування з хворими дітьми. Під час першої консультації Тані після її виписки із санаторію він сказав Борису:

– У нас встановлено спеціальне обладнання для електростимуляції м'язів та зменшення болю, який діти постійно відчують. Нідє більше поки що за такою методикою не лікують. Якщо Таня на тричотири тижні зможе залишитися в Москві і щодня приїжджати сюди, ми як виняток проведемо з нею ці процедури.

Одинадцятирічна Таня залишилася в Москві у близьких друзів Бориса і одна їздила на лікування через все величезне місто. Ізраїль Ісаакович сам підбирав параметри струму і лагідно говорив:

– За кілька сеансів буде вже не так боляче, але постарайся терпіти поступове збільшення струму, а отже – болю. Тоді твої м'язи зміцняться і лікування піде швидше.

Таня терпіла і, стиснувши зуби, сама просила «можна додати ще», а професор казав:

– Хлопчики пишуть, а дівчинка витримує. Яка вона молодець!

Дізнавшись, що Таня вранці взимку одна їздить в інтернат від станції метро автобусом, Кон сказав їй:

– Я о дев'ятій годині проїжджаю на машині повз метро. Чекай на мене **на розі** праворуч від виходу. Щодня їздитимеш зі мною. Тільки не запізнюйся!

Коли Борис та його дружина дізналися про це, у них довго не проходило відчуття грудки у горлі. Адже зовсім чужа людина, професор, без сумніву, стурбована безліччю справ – і така чуйність...

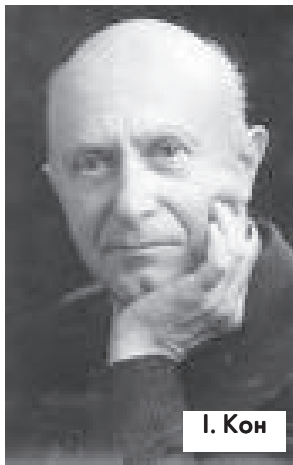
І так тривало кілька років».

Професор І. І. Кон був почесним доктором Болонського Університету, членом Італійського ортопедичного товариства, одним із п'яти членів оргкомітету європейського наукового медичного товариства боротьби зі сколіозом. 1992 року, вийшовши на пенсію, він переїхав до міста своєї студентської молодості Болонью. Помер Ізраїль Ісаакович у листопаді 2002 року в Італії у віці 88 років, похований у Москві.

Дуже багато дітей змогли вилікуватися від сколіозу та вирости повноцінними людьми завдяки цій чудовій людині – основоположнику методики лікування страшного захворювання, визнаної світовою медициною.

Михайло Гаузер

Джерела: статті Є. Бахтіної та ін. «Незабутні імена в ортопедії», Д. Казенова «Яка чудова гра», Ю. Васильєвої «І. І. Кон» та ін.

І. Кон

Країна Поезія

До 75-річчя зі дня народження

Евген УШАН

Народився у місті Цхинвалі (Грузія) у 1948 році. Закінчив філологічний факультет Тираспольського педінституту. Працював кореспондентом газети "Вечірня Одеса". Вірші пише з 1980 р. Публікувався в періодичній пресі України, в альманахах "Поезія", "Вільне місто", "Дерибасівська-Рішельєвська". Автор поетичних збірок "Диваки", "Я Літаю На Слоні". На конкурсі "Зелена хвиля" у 2019 році його книга "Як краще подорожувати" була визнана найкращою з книг для дітей. Член Літературної студії "Відвертість".

ГРАЕМО У ШКОЛУ

Можу я до ста лічити,
Читанку читати
Та баранчика навчити,
Щоб у школу грати.
Ось зайшов за огорожу.
Все я знаю, все я зможу!
Я накреслив на папері
Букви, риски та крапки.
Буду вчить аж до вечері,
Як старанні вчительки.
І за мною повторюй: А...
Бе- сказав баранчик – ні,-
Вже не сердюсь – кажи: А,
Бе – сказав баранчик.
Знову «Бе» та залишив
Наш шкільний майданчик...
Навіть встиг мене боднути,
Це вже - хуліганство.
Буду вчити цуценятка,
Досить з нас баранятка.
Може, ще когось знайду
Та до школи приведу.

Переклад
Людмили Смирнової

До 75-річчя зі дня народження

Евген МУЧНИК

Народився в Одесі в 1948 р. Закінчив Одеський електротехнічний інститут зв'язку. 20 років працював інженером звукозапису на Одеській кіностудії. Вірші пише з дитинства. Публікувався у періодичних виданнях України, ближнього і далекого зарубіжжя. У 2009 році на фестивалі "Пушкінська осінь в Одесі" отримав титул короля іронічної поезії. Автор книги "Лето пулей пролетело". Член Літературної студії "Відвертість".

В редакції

Я запитав: «А судді хто?»
І вірш свій взяв, і хутко зник,
Забравши капелюх, пальто,
Хоча прийшов туди без них.

Коли змією вчора вас назвав,
Я гнучкість вашу на увазі мав.

Вже сімдесят плюс п'ять, як уві сні...
Не вірю – та невже це все мені?

В музеї в день поезії поети
Свої вірші без втоми нам читали.
А ті, хто вдома їв в той час котлети,
Скажу відверто, втратили чимало.

Я на ринку віршом
розплатитись хотів,
І сміявся до сліз травматолог в лікарні.
Він не міг передбачити того, що я, втім,
І в лікарні віршом
розплачуся шикарним.

Переклад
Інни Вайнблат

**Дитячий
куточок**

**Микола
Соболь**

Лютий

Зимові сни – вони такі ясні,
збагнути хочуть, як зігріти лютий.
Всього чотири тижні до весни,
але зима уже немов забута.
Хурделиця не покидає край,
і більшають замети на дорогах...
А на душі палахкотить розмай
і роси відчувають босі ноги.
Всього чотири тижні до весни,
а сняться зовсім не зимові сни.

Наталія Забіла

Лютий

Другий місяць зветься Лютий,
А лютує він тому,
Що на світі довго бути
Не доводиться йому.
Хоче Лютий, щоб на світі
Панувала вік зима.
Та поволі сонце гріти
Починає крадькома.

Довші дні, коротші ночі.
Гульк – уже й струмок тече!
Лютий враз як зарекоче,
Знов морозом припече.
Та як здійме враз хуртечу,
Як засипле снігом дах!
Люди добре топлять печі,
Щоб не змерзнуть у хатах.
Та здаля вже крок по кроку
Йде весна, веселий час.
І, розгніваний, до строку
Лютий геть тіка від нас.

Олесь Лупій

Лютий

Братик січня – білий лютий,
В білі валяночки взутий.
Біла шапка, рукавиці,
Тільки світяться очіці,
А личко рум'яне,
Як сонечко раннє.
Пустотливий січня братик
Кида в вікна сніг лапатий,
Сипле й сипле сніг під ноги,
Замітає всі дороги.
Братик січня не вгаває,
Поспішає, поспішає...

Здогадався пустунець,
Що зимі іде кінець.

Марія Познанська

Лютий

Він взимі останній, діти, –
Місяць лютий кожен зна...
Хоч морозний і сердитий,
Та за ним іде весна.
В небо глянеш – мружиш очі:
Сяють промені ясні!
Покоротшали вже ночі
І зробились довші дні.

Вадим Скомаровський

Чому лютий короткий?

Чи то жарт напівзабутий,
Чи одна із небилиць –
Тільки чув я, ніби Лютий
Довгий-довгий був колись.
Він у шапці-невидимці
Мандрував собі щодня
По дорозі, по стежинці,
По заметах навманя.
Де не ступить – наче глиця,
Стане вмиг колючий сніг,

На льоту замерзне птиця
І впаде йому до ніг.
А дихне – ставки і ріки
Лід засклить аж до весни,
І поснуть, бува, навіки
Судаки, лящі, лини.
По горбах і кручах голих
Мерзнуть кози і зайці...
І забили тут на сполох
Побратими-місяці.
На узліссі просто неба
Раду скликали мерщій.
— Гріти землю швидше треба!
Загули навперобій.
Ну, а Лютий не зважає,
Все те байдуже йому,
Не припас, мовляв, тепла я,
Де ж тепер його візьму?
І сказали побратими:
— Це турбота не твоя,
Вахту Березень нестиме
Від сьогоднішнього дня.
... Чи то жарт напівзабутий,
А чи й вигадка, гляди, –
Тільки от говорять люди,
Що відтоді місяць Лютий
Став короткий назавжди.

**Відповідь
на сканворд у N 196**

Неслі-ченність, що стала на дубині	Деталь ліквідації ракетних штабів	Кіог в інтер'єрі церкви	Розбрат, безлад у країні	Зимовий віс на половах	Буйна рослинність на тілі	Титул монарха в деяких країнах	Напис 24 лютого зі сходу	Газо-транспортова система
↳		↓	Щорічне свято в Рію	Традиційне блюдо татарської кухні		Засіб пересування	↓	
Убога людина; ащидар	Мотуєлка для спіжальної рибки			Сувенир зображення левового вівчаря	Собачка лайка	Музичний тойр цукляної форми	Палатка з еб-лемоно деразани	Кросс ... - японський гірськолижний перекладчик
↳				↓	↓	↓	↓	↓
37 сектор рулетки	Миколаївський авіаційно-монтажний завод		Дипломатичний демарш	Довголітнє життя; довшека				
↳								
Валіста Велико-Британії	Те, що все відкило, застаріло		Б'ється з ворогом		Індіанці Північної Америки		Довго-хвостий папуза	Булаза різьблені
↳							↓	↓
Кормова культура	Башар Хафез аль-... - Президент Сирії			Людина, яка вичає мінчуле				
↳								
		Парна, плоска вінцяка				Річка в Закавказзі		
↳								

	І	Т	Б	
	М	Р	Ч	У
	Л	Ю	Р	
Б	А	Р	К	А
Р	О	С	А	Л
Т	Б	Е	З	П
Ч	А	Ш	А	О
Н	З	А	М	
З	І	Р	Н	
К	А	Н	А	П
Б	А	Л	Б	А
О	Б	А	М	П
О	Б	А	П	І
С	А	Р	А	Н
Ш	Т	А	З	
Н	А	П	А	Л

Шановні клієнти!

Всі, хто має можливість допомогти
незможним людям,
спрямовуйте, будь ласка,
свої внески за адресою:
Україна,
м. Одеса, Приморський район,
БФ "Хесед Шаарей Ціон"
код ЄДРПОУ 34321888
IBAN: UA713510050000026006267265700
в ПАТ "УкрСиббанк"
МФО 351005
65023, м. Одеса,
вул. Ніжинська, 77/79.

Гурток «В'язання гачком»,
який працює понад 8 років під
керівництвом досвідченого майстра,
який має великий смак і творчі
можливості
Людмила Айзековни Стрембовської
запрошує на зустрічі
щосереди з 12-00, каб. 214.
Займаючись цією захоплюючою
справою, ви навчитеся з нуля
виготовляти чудові роботи, які
стануть прикрасою вашого інтер'єру
та презентами для рідних, близьких
та друзів.
Приходьте! Ви не пошкодуєте!

Посмішка

Як кажуть в Одесі, «Найправильніше харчування – їсти в гостях».

Поки дружина спить, ти ще невинний.

- Саш, а, Саш! Чому ти весь час злий?
- Та тому, що я Віталік!

Для пом'якшення наслідків падіння використовується мат.

—Ваше прізвище?
—Ослик.
—Так, не пощастило вам із прізвищем... А ініціали?
— І. А.

Незважаючи на назву, анальгін слід приймати через рот.

Я бачу, вас постійно переслідують розумні думки, але ви завжди дієте швидше!

—Ти назвав мене в ліжку чужим ім'ям!
—Так було темно ...

Ведмідь, який навчився кричати "Ау", ніколи не буває голодним.

Напис на паркані: "Патрони дорогі. Попереджувального пострілу не буде".

—Ім'я по батькові?
—Давид Самойлович.
—Прізвище?
—Кац.
—Національність?
—А у мене, що є вибір?

Як казала Берта Марківна: «Мужики, як кури. 20 метрів від будинку – і вже нічі».

—Фіма, те, що я вчора просила у тебе вибачення, я тобі ніколи не пробачу!

Ходить жінка базаром:
—Бабусю, а що у вас сир такий дорогий?
—Це не сир дорогий, це ти не за того заміж вийшла!

—Рабіновичу, позичте 1000 доларів?
—Добре, але в кого?

Найскладніше в неробстві — це те, що не можна зупинитися і відпочити.

Одна річ – коли гроші не пахнуть, і зовсім інша – коли не пахне грошима.

Немає нічого простішого, ніж ускладнити собі життя.

Усі бджоли прилітали з медом, а одна – така маленька та шкідлива – з дьогтем.

На запитання: "Скільки тобі років?" — треба відповідати: "Ой, та щороку по-різному!"

Не затуляй рота тим, хто відкриває тобі очі.

Все, що нам дається задарма, краще брати грошима.

Якщо ви втомилися сидіти, склавши руки, приляжте.

Мучають два питання: чому вдень спиться так солодко, і чому вночі їжа смачніша?

Шановні клієнти!

Повідомляємо, що відкривається новий напрям у нашій Організації —
Центр по роботі з психологічною травмою "Ор Шалом".
Якщо ви або ваші діти відчуваєте страх, депресію, якщо у вас безсоння через
військові дії в нашій країні — двері Центру для вас відкриті!
Наші кваліфіковані фахівці допоможуть кожному, хто потребує психологічної
допомоги у цей скрутний час. Кожному з вас гарантується конфіденційність і високий
рівень професійної допомоги.
Центр працює безкоштовно для всіх членів єврейської общини.
Чекаємо на вас за адресою: Ніжинська 77/79, Бейт Гранд, 3 поверх, кабінет 317
з понеділка по п'ятницю з 9-00 до 18-00 год.

Керівник центру **Діана Боровік**

Шановні клієнти!

У кабінеті № 245 "Волонтерська вітальня"
веде прийом волонтер-юрист
Лісницька Ірина Пилипівна
Час прийому: **четвер з 11.00 до 13.00**

Шановні читачі!

Культурний центр БФ "Хесед Шаарей Ціон"
оголошує набір на шестимісячні курси з вивчення
МІЖНАРОДНОЇ МОВИ ЕСПЕРАНТО
Адреса: вул. Ніжинська, 77/79, 2-й поверх, каб. 214
Тел.: 067 518 10 53; 767-72-39

ЮВІЛЯРИ БФ "ХЕСЕД ШААРЕЙ ЦІОН", ПРИЙМІТЬ ШИРИ ВІТАННЯ!

95 років Маслюкова Галина	85 років Бардашевський Володимир	Дембська Вікторія	Проданова Софія	Шляпників Роман
90 років Баранова Валентина	Подяський Григорій	Макарова Валентина	Радзивілівська Поліна	Коновалова Марія
Бродська Ірина	Борисов Микола	Міщук Тамара	Романенко Микола	Лоза Інна
Мірашниченко Надія	Брацишевська Олена	Морозова Тетяна	Скибінський Аркадій	Мазур Ірина
	Волкова Валентина	Негінська Емма	Цісарська Валерія	Пасічник Раїса
	Глуценко Людмила	Нісевич Світлана	80 років Григор'єва Галина	Суранов Валерій
		Пасєкова Зінаїда		Тойбеншляк Раїса

ІМЕННИКИ-ВОЛОНТЕРИ БФ "ХЕСЕД ШААРЕЙ ЦІОН"

Богданова Валентина	Ігнат'єв Анатолій	Корсун Лідія	Сорокіна Олена
Злобина Лідія	Коваленко Лілія	Немірова Неля	Фінгерут Олександр

Засновник та видавець —
БФ "ХЕСЕД ШААРЕЙ ЦІОН" (м. Одеса)
Газета видається за підтримки
Claims Conference и American
Jewish Joint Distribution Committee
Некомерційне видання. Розповсюджується безкоштовно.
Реклама та оголошення публікуються безкоштовно.
Індекс видання — 09720
Надруковано у ТОВ "Press Corporation Limited"
21034 Вінниця, вул. Чехова, 12 А
Наклад 4100 прим. Зам. № _____

Свідоцтво про держреєстрацію 1153-34-Р,
серія ОД, видано 7 червня 2006 р.

Головний редактор
Семен ВАЙНБЛАТ
Редакційна колегія:
А. Кесельман,
М. Гаузнєр, П. Козленко
Комп'ютерна верстка
І. Глаголевський
Перекладач
А. Кузнєцова

Надіслані матеріали
не рецензуються і не повертаються.
Листування із читачами —
лише на сторінках газети.
Редакція залишає за собою право
редагувати
і скорочувати надіслані матеріали.
Відповідальність за достеменність
фактів несуть автори.

Адреса редакції:
65023, Одеса, вул. Ніжинська, 77/79
Поштова адреса:
65045, Одеса, а/с 110
Тел.: 737-40-12
dobroedelo.ddns.net